

GMINA GRYBÓW

— BESKID NISKI, POGÓRZE —

ZIEMIA GRYBOWSKA

PRZEWODNIK
PO OKRĘŻNYM SZLAKU ROWEROWYM

 78 km trasy rowerowej

 25 km tras spacerowych

Ziemia Grybowska na rowerze

Ziemia Grybowska leży w samym sercu Karpat polskich, pomiędzy Nowym Sączem a Gorlicami i pomiędzy Bobową a Krynica-Zdrojem. Łączy ona dwa całkiem odmienne krajobrazy – tu łagodne wzniesienia rolniczego Pogórza Ciężkowicko-Rożnowskiego przechodzą ku południowi w lesiste długie grzbiety gór Beskidu Niskiego – zwane Górami Grybowskiemi.

Te góry i pogórza przecina wiele szlaków pieszych. Teraz **Ziemię Grybowską** zwiedzać można też na rowerze, korzystając z **Okrężnego Szlaku Rowerowego**.

Szlak prowadzi blisko osiemdziesięciokilometrową pętlą wokół **gminy Grybów**, przez miejsca, w których zachowały się w pięknym krajobrazie pamiątki sięgającej średniowiecza historii tej krainy – drewniane kościoły i dawne cerkwie, przydrożne kapliczki, cmentarze wojenne z I wojny światowej.

Ten przewodnik, w połączeniu z mapą interaktywną oraz aplikacją GPS, pozwoli na łatwe zaplanowanie wycieczki **Okrężnym Szlakiem Rowerowym** z ewentualnym noclegiem na trasie, oraz pomoże w dotarciu do wszystkich atrakcyjnych miejsc **Ziemi Grybowskiej**.

Zapraszamy na szlak!

Spis treści

Wstęp

1. O Ziemi Grybowskiej	3
2. Skarby średniowiecza Ziemi Grybowskiej	8

Planowanie wycieczek

Schemat Okrężnego Szlaku Rowerowego	10
Noclegi na trasie	16
Cenna przyroda	25
Szlaki turystyczne gminy Grybów	26

Okrężny Szlak Rowerowy

1. Wokół Jaworza	28
2. W dolinie Mostyszy	40
3. Pomędzy Białą a Chełmem	48
4. Pod Maślaną Górą	60
5. W dolinie Białej i na pogórzu	72
6. Przez Rosochatkę w Góry Grybowskie	88
7. Ptaszkowa – Jaworze	96

Dane teleadresowe

Noclegi, gastronomia, pozostałe	98
---------------------------------------	----

O Ziemi Grybowskiej

Piękno **Ziemi Grybowskiej** dostrzegają bez wątpienia turyści jadący samochodami z Małopolski zachodniej na Podkarpacie – w kierunku Biecza, Krosna i Bieszczad oraz od strony Tarnowa w kierunku Krynicy-Zdroju. Nie wszyscy jednak wiedzą, że okolice te mają znacznie więcej do zaoferowania turystom niż tylko piękne górskie krajobrazy.

Bogata historia tych ziem pozostawiła po sobie wiele cennych pamiątek z dawnej i bliższej przeszłości, które warto poznać. Natomiast rosnące zainteresowanie lokalną turystyką sprawia, że z roku na rok poprawia się i wzbogaca miejscowa infrastruktura turystyczna – nietrudno więc o nocleg, posiłki oraz dodatkowe atrakcje.

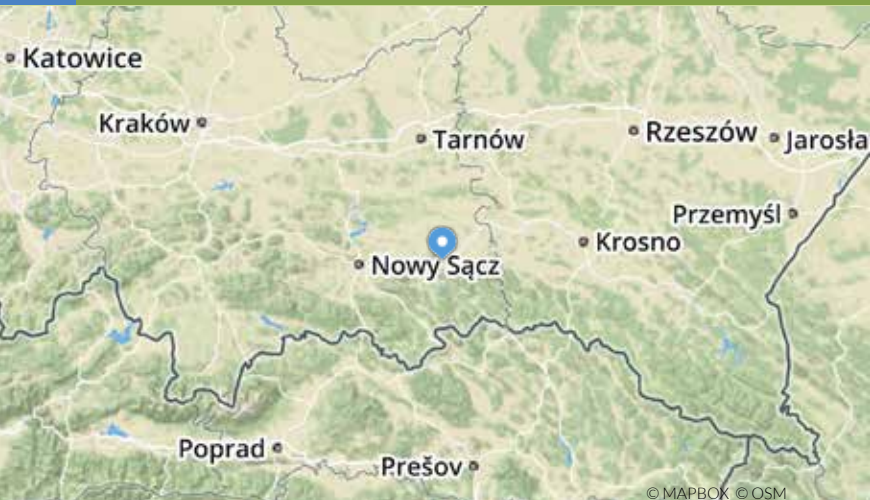
Przyroda

Ziemia Grybowska to obszar, na którym graniczą ze sobą dwa zupełnie odmienne krajobrazy: Beskidu Niskiego i pogórza. Obydwie te krainy najlepiej widać ze świetnie usytuowanej wieży widokowej na Jaworzu, około 8 kilometrów na południe od Grybowa. Spina je ze sobą łagodnie meandrująca dolina Białej.

Długi masyw Jaworza rzuca się w oczy podróżnym wysiadającym z pociągu w Grybowie. Czasem już we wrześniu jego szczyt bieleje śniegiem. To najwyższe wzniesienie otaczających bezpośrednio Grybów gór, zwanych **Górami Grybowskiemi**. Ich urozmaicona rzeźba jest pochodną budowy geologicznej – zróżnicowanej i w wymiarze przestrzennym nie do końca jasnej.

Za wyraźny próg morfologiczny wznoszących się nad pogórzem Gór Grybowskich odpowiada styk bardziej miękkich utworów płaszczowiny śląskiej na północy i twardszych utworów płaszczowiny magurskiej nasuwającej się od południa. Na to nakłada się złożona tektonika fałdowa ze strukturami w postaci antyklin, synklin, okien tektonicznych i dużych stref uskokowych. Szczególnego znaczenia w geologii nabra-

ły utwory paleogenu opisane w wielu oknach i pół-oknach tektonicznych pomiędzy doliną Białej a doliną Ropy – pod nazwą „jednostki grybowskiej”.

Badania geologiczne w rejonie Grybowa prowadzone były już w końcu XIX wieku z nadzieją na znalezienie ropy naftowej dalej na zachód, niż w sąsiedniej Ropie, gdzie była intensywnie eksploatowana. Nadzieje te spełniły się jedynie w niewielkim zakresie. Mała kopalnia ropy naftowej istniała pod Rosochatką w Starej Wsi do lat czterdziestych ubiegłego wieku.

Cechą gór fliszowych zbudowanych z naprzemianległych warstw łupków i piaskowców jest istniejąca do dziś skłonność do uaktywniania się powierzchniowych ruchów masowych. Również w okolicach Grybowa wiele jest czynnych osuwisk zagrażających drogom i domom. Jednym z największych w polskich Karpatach, a na pewno najwcześniej dokładnie przestudiowanym, jest osuwisko na zachodnich stokach Maślanej Góry, które utworzyło leśne jeziorko – **beskidzkie Morskie Oko**.

Jaworze (882 m n.p.m.), **Chełm** (779 m n.p.m.), **Maślana Góra** (753 m n.p.m.) – to najwyższe wzniesienia, a jednocześnie największe kompleksy leśne ziemi grybowskiej. Są to lasy mieszane, gdzie rosną buki, jawory, graby, świerki i jodły, a także sosny i modrzewie.

W takich lasach żyją wilki, rysie, żbiki i lisy oraz sarny, jelenie i dziki. Turysta ma największe szanse natknięcia się na sarny, a także na występujące w dorzeczu Białej okazy bociana

czarnego. Stosunkowo łatwo też o spotkanie z imponującym borowikiem, nie mówiąc o podgrzybkach. Znający tutejsze lasy mieszkańcy okolic przynoszą niewidziane już gdzie indziej od dawna rydze.

Istotnym elementem krajobrazu i przyrody Ziemi Grybowskiej jest dolina rzeki Białej ze spienionym często nurtem. Rzeka ma źródła na stokach Lackowej pod karpacką granicą i z ponad stukilometrową długością stanowi drugi po Popradzie prawostronny dopływ Dunajca, do którego wpada zaraz za Tarnowem.

Biała w okolicach Grybowa to typowa rzeka górską z szybkimi i wielkimi wezbraniami w okresie intensywnych letnich opadów i długimi okresami stanów niskich, podczas których odstaniają się w jej korycie białe ławice otoczaków.

Była kiedyś atrakcyjnym akwenem wędkarskim. Do dzisiaj można łowić w niej **klenie i pstrągi, brzany i lipienie**. W ostatnich latach sporymi nakładami przywraca się drożność korytarza ekologicznego doliny Białej – między innymi przez modernizację betonowych progów w jej korycie oraz ponownie wprowadzanie do rzeki łososi.

Ilość dni słonecznych w ciągu roku jest na tym obszarze jedną z najwyższych w kraju, podobnie jak temperatury w lecie, co stanowi dodatkową zachętę do poznawania piękna tutejszej przyrody i krajobrazu – szczególnie latem.

O historii

Wzdłuż doliny rzeki Białej, od pogórzy w kierunku południowym, już we wczesnym średniowieczu rozwijała się kolonizacja związana z karczowaniem lasów i wprowadzaniem upraw rolnych. Grybów został założony aktem króla Kazimierza Wielkiego **15 maja 1340** roku jako trzeci gród na średniowiecznej Sądecczyźnie – po Starym i Nowym Sączu. Miasto wraz z okolicznymi wsiami stanowiło tak zwaną „królewską czynność”.

Położone na skrzyżowaniu szlaków handlowych, otoczone istniejącymi już wsiami – Siołkową, Białą Niżną i Białą Wyżną, miasto miało dobre warunki do rozwoju i stało się ośrodkiem prężnej akcji osadniczej. Powstały warsztaty sukiennicze, folusz, skład win węgierskich. Komora celna zapewniała coraz wyższe dochody z rosnącego strumienia towarów.

W połowie XVI wieku Zygmunt August nadał na własność królewską część grybowską składającą się z Grybowa, Siołkowej, Białej Niżnej i Białej Wyżnej, Gródka, Kąclowej, Binczarowej i Boguszy, użytą wcześniej jako czasową dzierżawę, **Stanisławowi Pieniążkowi**, właścicielowi pobliskiej Krużlowej. Na posiadanych obszarach Pieniążek i jego następcy intensywnie rozwijali gospodarkę folwarczną, wykorzystując rosnący popyt na produkty rolne. Ludność wiejska zajmowała się dodatkowo wyrobem sukien i tkactwem. Wytwarzano tu również saletrę i proch strzelniczy.

Rozwój miasta przerwany został w czasach potopu szwedzkiego, kiedy nadeszły wszelkie możliwe plagi i nieszczęścia – pożary, grabieże i głód. Pod panowaniem austriackim Grybów, jak cała **Galicja**, walczył o przetrwanie na dalekich północnych kresach rozległego cesarstwa.

Dopiero po uzyskaniu przez Galicję autonomii, u progu dwudziestego wieku, rozpoczął się ponownie okres rozwoju miasta, tym razem oparty na handlu płodami rolnymi i zwierzętami hodowlanymi. Grybów stał się w tym okresie siedzibą starostwa powiatowego. Po otwarciu linii kolejowej Tarnów – Leluchów, zauważono wyjątkowo malownicze położenie Grybowa. Pisano o niemal szwajcarskich widokach rozciągających się za oknami pociągu wspinającego się serpentynami w góry ponad miastem.

W okresie powstania styczniowego i później, w latach 1866 – 1867, bywał w Grybowie **Artur Grotter**, (przyjeżdżający do

swojej narzeczonej, Wandy Monné), a około 1900 roku przybyli do Grybowa **Stanisław Wyspiański** i **Józef Mehoffer**.

W 1915 roku Grybów stanowił przyfrontowe zaplecze dla majojowej ofensywy austriacko-niemieckiej przełamującej linię rosyjską w Karpatach, znanej jako **Bitwa Gorlicka**. Liczne w okolicy cmentarze wojenne znaczą miejsca ciężkich walk, w których po obu stronach ginęli również Polacy.

Lata międzywojenne to dalszy rozwój handlu i rosnącej drobnej wytwórczości, a nawet epizody wydobywania ropy naftowej w najbliższych okolicach Grybowa. Miasto miało **typowo galicyjski wielokulturowy charakter**, większość mieszkańców stanowili Polacy – katolicy, ale blisko jedną trzecią stanowili Żydzi – dobrze zasymilowani i przedsiębiorczy. W dni targowe zaś miasto wypełniał barwny i głośny tłum prawosławnych Łemków z okolicznych górskich wiosek.

Kolejna wojna przyniosła kres wielokulturowości – terror, zagładę i na koniec wysiedlenia. Po 1945 roku mieszkańcom Grybowa pozostała jednak duma z wielowiekowego dziedzictwa, pamięć dorobku samoorganizacji gospodarczej, politycznej i kulturalnej. W kolejnych pięćdziesiątkach i sześćdziesiątkach nacjonalizacji, wymuszonej kolektywizacji i industrializacji Grybów zyskał ogólnopolską sławę jako **miasteczko – mistrz gospodarności**.

Uroda stylowej architektury zarówno drewnianej, jak i murowanej, porządek i czystość, zieleń i kwiaty – to wszystko trwa, tak w przestrzeni miejskiej, a także na prywatnych posesjach. Grybów wart jest odwiedzenia, tutaj można też dobrze wypocząć w specyficznej atmosferze, łączącej współczesne miejskie wygody z bliskim kontaktem z naturą, ciszą i zapachem siana w lecie.

Obecnie coraz większą wagę przywiązuje się tu do troski o wszelkie zachowane ślady wielowiekowej historii tych ziem i jej dziedzictwo – zabytkowe świątynie i przydrożne kapliczki, liczne cmentarze wojenne, dwory, pozostałości parków dworskich i inne cenne fragmenty środowiska przyrodniczego. Poprawia się też, z roku na rok, infrastruktura turystyczna, baza noclegowa i gastronomia. Przez góry i pogórze wiedzie wiele dobrze oznakowanych szlaków pieszych, wytyczane są kolejne ścieżki przyrodnicze i szlaki rowerowe.

Ziemia Grybowska to dobry wybór na krótki wypad i dłuższy odpoczynek.

Skarby średniowiecza

Średniowieczne związki tutejszych bogacących się osadników z ziemiami niemieckimi, a także włoskimi, zaowocowały oryginalnymi dziełami sakralnej sztuki rzeźbiarskiej i malarskiej. Szczególnie dobrze znana jest tak zwana „szkoła sądecka” malarstwa ołtarzowego, której twórcy prostymi środkami potrafili wyrazić bogactwo nastrojów postaci i scenerii.

Święta Zofia z córkami

Wyjątkowo cennym skarbem średniowiecza Ziemi Grybowskiej jest obraz malowany na desce około roku **1450**, przedstawiający św. Zofię z trzema córkami o imionach – Wiara, Nadzieja i Miłość. Obraz przechowywany czasowo w Muzeum Diecezji Tarnowskiej powrócił ostatnio do Grybowa, gdzie można go zobaczyć w Muzeum Parafialnym.

Modlitwa w Ogrójcu

Późnogotycka płaskorzeźba z kościoła pw. Wszystkich Świętych w Ptaszkowej, przedstawiająca Modlitwę Chrystusa w Ogrójcu, któremu towarzyszą dwaj śpiący apostołowie, św. Piotr i św. Jan. Autorem płaskorzeźby jest Wit Stwosz, który wykonał ją prawdopodobnie w latach **dziewięćdziesiątych XV** wieku, przed swoim wyjazdem do Norymbergi. Obecnie rzeźbę podziwiać można w nowym kościele parafialnym w Ptaszkowej.

Madonna z Kruźlowej

Ta średniowieczna rzeźba z **1410** roku z kościoła pw. Narodzenia NMP, przedstawiająca Matkę Boską z Dzieciątkiem w typie Pięknej Madonny, należy do najcenniejszych przykładów rzeźby gotyckiej w Polsce.

Grybów - Ptaszkowa

odcinek 0

Odcinek łącznikowy południe

- Grybów
- Biała Wyżna
- Ptaszkowa

<u>Długość odcinka:</u>	7.8 km
<u>Czas przejazdu:</u>	40 minut
<u>Podjazdy/zjazdy:</u>	187/50
<u>Kolor znaków:</u>	zielony

Wokół Jaworza

odcinek 1

Jeden krok w Góry Grybowskie

- Ptaszkowa
- Działy
- Podjaworze
- Pod Berli

<u>Długość odcinka:</u>	11,7 km
<u>Czas przejazdu:</u>	1:00 godz.
<u>Podjazdy/zjazdy:</u>	368/274
<u>Kolor znaków:</u>	niebieski

W dolinie Mostyszy

odcinek 2

Przez obniżenia Beskidu Niskiego

- Pod Berli
- Binczarowa
- Florynka
- Dol. Mostyszy

<u>Długość odcinka:</u>	12,1 km
<u>Czas przejazdu:</u>	30 minut
<u>Podjazdy/zjazdy:</u>	79/234
<u>Kolor znaków:</u>	niebieski

Pomiędzy Białą a Chełmem

odcinek 3

Dalekie widoki Beskidu Niskiego

- Dol. Mostyszy
- Wawrzka
- Kąclowa

- Podchełmie

<u>Długość odcinka:</u>	15,4 km
<u>Czas przejazdu:</u>	1:15 godz.
<u>Podjazdy/zjazdy:</u>	500/360
<u>Kolor znaków:</u>	niebieski

CZĘŚĆ POŁUDNIOWA - GÓRY GRYBOWSKIE

Przejechanie całej pętli **Okrężnego Szlaku Rowerowego** wiąże się z pokonaniem odległości **78,3 km**, w czasie około **6 godzin i trzydziestu minut**. Suma podjazdów i zjazdów na całej trasie to odpowiednio **1702 i 1670 metrów**.

Możliwości podzielenia pełnej pętli na kilka odrębnych wycieczek z wykorzystaniem innych szlaków rowerowych oraz czasem pieszych jest wiele. Najprostsze jest zaplanowanie dwu oddzielnych wycieczek – w Górach Grybowskich i na pogórzu.

Część południowa – Góry Grybowskie obejmuje odcinki 1, 2 i 3 – od Ptaszkowej przez Binczarową, Florynkę, Dolinę Mostyszy, Wawrzkę, Kąclową i Podchełmie.

Dominującym elementem krajobrazu są niewysokie, pokryte lasami góry i górskie rzeki. O historii tej krainy przypominają dawne łemkowskie cerkiewki.

Długość trasy **39,2 km**, czas przejazdu **2:45 h**, suma podjazdów **947 m**, suma zjazdów **868 m**.

Opcją jest dojazd rowerem z Grybowa do punktu początkowego Szlaku Okrężnego w Ptaszkowej. Część Południową zakończyć można zjazdem z Podchełmia do Grybowa trasą szlaku pieszego – lub wybierając nocleg na Podchełmiu w **gospodarstwie agroturystycznym** (patrz strona 22) z wyśmienitym widokiem.

Grybów - Stróże

odcinek 0

Odcinek łącznikowy południe

- Grybów
- Biała Niżna
- Stróże

Długość odcinka:	7,3 km
Czas przejazdu:	30 minut
Podjazdy/zjazdy:	31/62
Kolor znaków:	zielony

Pod Maślaną Górą

odcinek 4

Pomiędzy Górami Grybowskimi a pogórzem

- Podchełmie
- Gródek
- Wyskitna
- Polna

Długość odcinka:	10,6 km
Czas przejazdu:	1:00 godz.
Podjazdy/zjazdy:	163/394
Kolor znaków:	niebieski

W dolinie Białej i na pogórzcu

odcinek 5

Do miodów, do koni, do winnicy

- Polna
- Stróże
- Chodorowa
- Krużłowa

Długość odcinka:	17,6 km
Czas przejazdu:	1:30 godz.
Podjazdy/zjazdy:	261/255
Kolor znaków:	niebieski

Przez Rosochatkę w Góry Grybowskie

odcinek 6

Z widokiem na pogórze i na Tatry

- Krużłowa
- Cieniawa
- Ptazkowa

Długość odcinka:	10,9 km
Czas przejazdu:	1:15 godz.
Podjazdy/zjazdy:	331/183
Kolor znaków:	niebieski

CZĘŚĆ PÓŁNOCNA - POGÓRZE I DOLINA BIAŁEJ

Część północna – pogórze i dolina Białej obejmuje odcinki 4, 5 i 6 – od Podchełmia trasa biegnie do Gródka, następnie do Wyskitnej i do Polnej. Dalej szlak okrąża Stróże, przecina Białą Niżną i przez Siołkową kieruje się do Chodorowej i Krużłowej. Stąd przez przełęcz Wilczy Dół prowadzi do Cieniawy i Ptazkowej, do miejsca początkowego trasy.

Długość tej trasy **39,1 km**, czas przejazdu **3:45 h**, suma podjazdów **755 m**, suma zjazdów **832 m**.

Najwygodniej jest rozpocząć tę trasę z Podchełmia, po noclegu w tamtejszym **gospodarstwie agroturystycznym** (patrz strona 22), lub dojeździe z Grybowa.

Im dalej na północ tym mniej lasów, wzniesienia stają się niższe i pozbawione wyraźnych kulminacji. To rolnicze pogórze. Widoczne niemal zawsze lesiste wierzchołki Gór Grybowskich zamykają horyzont od południa i wschodu.

Przy trasie Szlaku Okrężnego na pogórzcu znajdują się **dwa dalsze agroturystyczne obiekty noclegowe**: Chata u Migacza w Białej Niżnej (dojazd z Gródka) oraz chatki pod Maślaną Górą w Wyskitnej (patrz strony 23 i 24). Korzystając z nich, jak również z noclegu w gospodarstwie **Sądecki Bartnik**, (patrz strona 75) można zaplanować kilka krótszych wycieczek po pogórzcu – również z ewentualnym dojazdem z Grybowa.

NOCLEGI NA TRASIE SZLAKU CENTRUM SPORTÓW ZIMOWYCH PTASZKOWA

Centrum Sportów Zimowych to ośrodek sportowy położony z dala od miejskiego zgiełku i gwaru, w malowniczej miejscowości Ptaszkowa koło Grybowa.

To tylko 15 kilometrów od Nowego Sącza i 120 od Krakowa. Możliwy dojazd koleją na samo miejsce, do Ptaszkowej.

Przy ośrodku znajdują się trasy biegowe o długości 2500 m, w tym 1600 m to również asfaltowe trasy nartorolkowe.

Unikalny mikroklimat, bardzo dobry dojazd, interesujące warunki naturalne, piękne tereny zielone, nowoczesny i kompletny obiekt sportowy, hotel, stołówka, sala konferencyjna, strefa Spa powodują, że Centrum Sportów Zimowych to idealne miejsce do organizacji: obozów sportowych, kolonii, zimowisk, konferencji, zjazdów, szkoleń, imprez integracyjnych i okolicznościowych oraz indywidualnego wypoczynku.

Zimą i latem

Centrum świadczy usługi w zakresie:

- sportowo-rekreacyjnym,
- hotelowo-gastronomicznym,
- konferencyjno-szkoleniowym.

Ośrodek zapewnia bardzo dobry standard, miłą obsługę i wygodne hotelowe pokoje. Znakomita i bardzo smaczna

kuchnia zaspokoi apetyt każdego smakosza, a menu dostosuje do indywidualnych potrzeb naszych gości.

W sali konferencyjnej, znajduje się wysokiej jakości sprzęt multimedialny, co umożliwia zorganizowanie konferencji i szkoleń oraz odpraw technicznych.

Pokoje 2-osobowe, studio 4-osobowe oraz studio 10-osobowe wyposażone są w TV oraz bezprzewodowy Internet Wi-Fi.

Profesjonalnie wyznaczone trasy biegowe, na zboczu góry Jaworze, dostosowane są dla każdego, począwszy od profesjonalistów, poprzez amatorów i osoby rekreacyjnie uprawiające sport.

Na terenie Ośrodka znajduje się także sauna sucha i mokra oraz bogato wyposażona siłownia.

Inne obiekty sportowe i rekreacyjne

Lokalizacja **Centrum** pozwala na korzystanie w bliskiej odległości z następujących atrakcji:

- krytego lodowiska w Białej Niżnej (zima),
- krytego kortu tenisowego w Białej Niżnej (lato),
- sali widowiskowo-sportowej w Ptaszkowej,
- Gminnego Centrum Lekkoatletycznego w Binczarowej, (z boiskiem ze sztuczną nawierzchnią do piłki siatkowej i koszykowej, boiskiem do piłki nożnej ze sztuczną trawą, czterotorową bieżnią tartanową wokół boiska, skocznią w dal o nawierzchni poliuretanowej przepuszczalnej, placem do pchnięcia kulą)
- terenu leśnego do biegania oraz nordic walking'u,
- ścieżki rowerowej,
- ośrodka jeździeckiego (Stróże),
- basenu (Stróże, Chełmiec, Nowy Sącz),
- toru kajakowego - WIETRZNICE (Zabrzeż),
- wiaty oraz sceny widowiskowej do organizowania imprez plenerowych zarówno dla dużych grup, jak i do bardziej kameralnych spotkań.

Na terenie Ośrodka znajduje się bezpłatny, strzeżony całą dobę, parking przeznaczony dla autokarów i dla samochodów osobowych.

Lodowisko/kort tenisowy w Białej Niżnej

Kontakt

Centrum Sportów Zimowych
33-330 Ptaszkowa 883
tel. +48 18 415-70-35
+48 694 412 037
+48 694 413 860

email: csz@gminagrybow.pl

Stadion w Stróżach i basen kryty w Ośrodku Ojca Pio

Gminne Centrum Lekkoatletyczne w Binczarowej

AGROTURYSTYKA

Chatka na Podchełmiu

Gospodarstwo agroturystyczne na Podchełmiu położone w wyjątkowo widokowym miejscu na skraju lasu, pod kopułą Chełmu, w odległości jedynie trzystu metrów od trasy Szlaku Okrężnego. Oferuje pokoje gościnne z łazienką, a także miejsca na polu namiotowym z dostępem do mediów. Można tu urządzać pikniki i ogniska, zobaczyć lamy, daniele, kozy, a także jeździć konno, bryczką i latać paralotnią w tandemie.

Kontakt, telefon 882 833 508

Chata u Migacza - Biała Niżna

Chata u Migacza to kompleks wypoczynku i rekreacji położony w ustronnym widokowym zakątku osiedla Granice ponad

Gródkiem, w odległości około 1,5 kilometra od trasy Okrężnego Szlaku Rowerowego. Chata oferuje noclegi w trzypokojowym drewnianym domku z łazienką i wyposażoną kuchnią. W obiekcie są urządzenia multimedialne oraz WiFi. Można korzystać z obszernej altany z wbudowanym grillem, rożnem, kuchnią opalaną drewnem, jest też boisko do gry w piłkę nożną, siatkówkę i koszykówkę, a dla małych dzieci duża nadmuchiwana zjeżdżalnia.

Kontakt, telefon 516 183 181

Chatki pod Maślaną Górą - Wyskitna

Dwie chatki turystyczne leżą tuż przy trasie Okrężnego Szlaku Rowerowego w Wyskitnej. Zlokalizowane są

w miejscu, gdzie zaczyna się w lesie podejście na Maślaną Górę zielonego szlaku pieszego, ze Stróż do Szymbarku i Wysowej. W tym miejscu można rozbić namiot i rozpalić ognisko.

Lokalizacja tego obiektu ułatwia połączenie wycieczki rowerowej Szlakiem Okrężnym oraz wycieczki pieszej na Maślaną Górę i do Beskidzkiego Morskiego Oka (patrz strona 68).

Cenna przyroda

Trasa szlaku rowerowego przebiega także przez tereny cenne przyrodniczo - takie jak: Obszar Chronionego

Krajobrazu, związany z rzeką Biała obszar Natura 2000, rezerwat cisów na pograniczu Wyskitnej i Gródka, park podworski w Polnej. Blisko szlaku leży rezerwat cisów w Mogilnie. Na odcinkach leśnych jedzie się w wyjątkowo malowniczej scenerii, przecinając często stare drzewostany buka i jodły ocieniające drogę, mijając liczne wykroty, drzewa obrosnięte wieloma gatunkami mchów, mszaków i porostów.

Na skrajach lasów znajdziemy tarninę, dziki bez, jeżynę, malinę oraz borówkę. Przy trasie spotkać możemy także chronione gatunki roślin: wilcze tyko, liczne odmiany storczyków, miesięcznica trwała, mieczyk dachówkowaty, widłaki, dziewięciśli bezłodygowy, paproć jęczyznik, bluszcz, kopytniki oraz rzadka już dziś lilia złotogłów. Nad głowami często pojawiają się jastrzębie, a nawet orlik krzywy.

Po drodze spotkać można między innymi sarny, jelenie, dziki czy zające. Przy starych pniach oraz w pobliżu zastoiśk wodnych dostrzec salamandry, traszki, kumaki górskie. Ponadto często występują zaskrońce, żmije, jaszczurki zielone oraz zwinki. W lasach otaczający nas zewsząd cień i wilgotne powietrze pomagają w doskonałym relaksie.

Szlaki piesze gminy Grybów

 Szlak niebieski – **Ptaszkowa–Jaworze–Kopciowa**, czas przejścia około 7 godzin. Szlak rozpoczyna się na przystanku autobusowym w Ptaszkowej i prowadzi obok zabytkowego kościoła. Ze wsi znaki prowadzą na szczyt Postawnego (816 m), a następnie na Jaworze (880 m); stamtąd przez drogę do Boguszy, Wojenną Górę (794 m) i górę Dział (842 m) do Kamiannej. Z Kamiannej szlak prowadzi do Kopciowej nad Krynicą-Zdrojem.

 Szlak zielony – **Grybów–Jaworze**, czas przejścia około 3 godzin. Szlak rozpoczyna się przy dworcu PKP w Grybowie, biegnie wzdłuż Białej do Kąclowej, następnie wznosi się pod Modyniankę i dalej na szczyt Jaworza, gdzie znajduje się wieża widokowa z krzyżem.

 Szlak zielony – **Stróże–Magura Małastowska–Wysowa–Krynica**, czas przejścia około 21 godzin. Szlak rozpoczyna się w Stróżach przy przystanku autobusowym; drogą w stronę Polnej przez zabudowania Berdechowa i Wysskitnej prowadzi na Zieloną Górę (690 m) i na szczyt Maślanej Góry (753 m). Dalej kieruje się w dolinę Ropy do Szymbarku, a potem przekracza pasmo Magury Małastowskiej i dociera do Wysowej, a następnie Krynicy-Zdroju.

 Szlak im. Kazimierza Pułaskiego, odcinek **Grybów–Wysowa**, znaki niebieskie, czas przejścia około 21 godzin. Szlak bierze początek na dworcu PKP w Grybowie; następnie prowadzi przez przysiółek Podchełmie na szczyt Chełm (779 m). Ze szczytu schodzi do wsi Wawrzka, a następnie przez przysiółek Wola kieruje się na Tanią Górę (576 m). Dalej szlak biegnie w stronę uzdrowiska Wysowa.

 Szlak żółty **Jamnica PKP – Gorlice**, czas przejścia około 14 godzin. Szlak biegnie granią Pasma Czerszli, najbardziej na zachód sięgającej części Beskidu Niskiego, przekracza dolinę Białej w okolicy Florynki i poprzez Wawrzkę kieruje się w stronę Pienin Gorlickich i dalej do Gorlic.

Szlak Architektury Drewnianej w Małopolsce

Blisko 250 najcenniejszych i najciekawszych zabytkowych obiektów drewnianych tworzy Szlak Architektury Drewnianej w Małopolsce.

Na Szlaku znalazły się średniowieczne kościoły, piękne cerkwie, smukłe dzwonnice, staropolskie dwory, drewniane wille i skanseny, należące do najcenniejszych zabytków lokalnej kultury materialnej.

Na terenie gminy Grybów znajduje się wiele obiektów Szlaku Architektury Drewnianej, wszystkie dostępne są z trasy **Okrężnego Szlaku Rowerowego**.

Ptaszkowa – kościół, XVI wiek, Podjaworze – kaplica, XX wiek, Binczarowa – dawna cerkiew, XVIII wiek, Wawrzka – dawna cerkiew, XX wiek, Kąclowa – kościół, XX wiek, Podchełmie – kaplica, XX wiek, Polna – kościół, XVI wiek, Stróże – skansen Sądecki Bartnik, Krużłowa Wyżna – kościół, XVI wiek.

1. WOKÓŁ JAWORZA

Jeden krok w Góry Grybowskie

Trasa okrężna zaczyna się w centrum Ptaszkowej przy zabytkowym drewnianym kościele. Jej pierwszy odcinek mija Centrum Sportów Zimowych, z trasami biegowymi, pięknie ulokowane na skraju lasu i prowadzi początkowo wznieśnieniami wśród wiejskiej zabudowy. Blżej Jaworza mocniej przemawia

górski krajobraz, jednak dopiero pod Modynianką i Pod Berlową ukazują się całe piękno Gór Grybowskich i Beskidu Niskiego. W Podjaworzu okazja do spaceru po lesie ścieżką dydaktyczną.

PRZEbieg TRASY: 1. Ptaszkowa, 2. Dziaty, 3. Podjaworze, 4. Pod Berlową.

O trasie

Długość odcinka: **11,7 km**
 Czas przejazdu: **60 minut**
 Podjazdy/zjazdy: **368/274**
 Kolor znaków: **niebieski**

PTASZKOWA

m n.p.m.

610

560

510

460

410

km

DZIATY

PODJAWORZE

POD BERLOWA

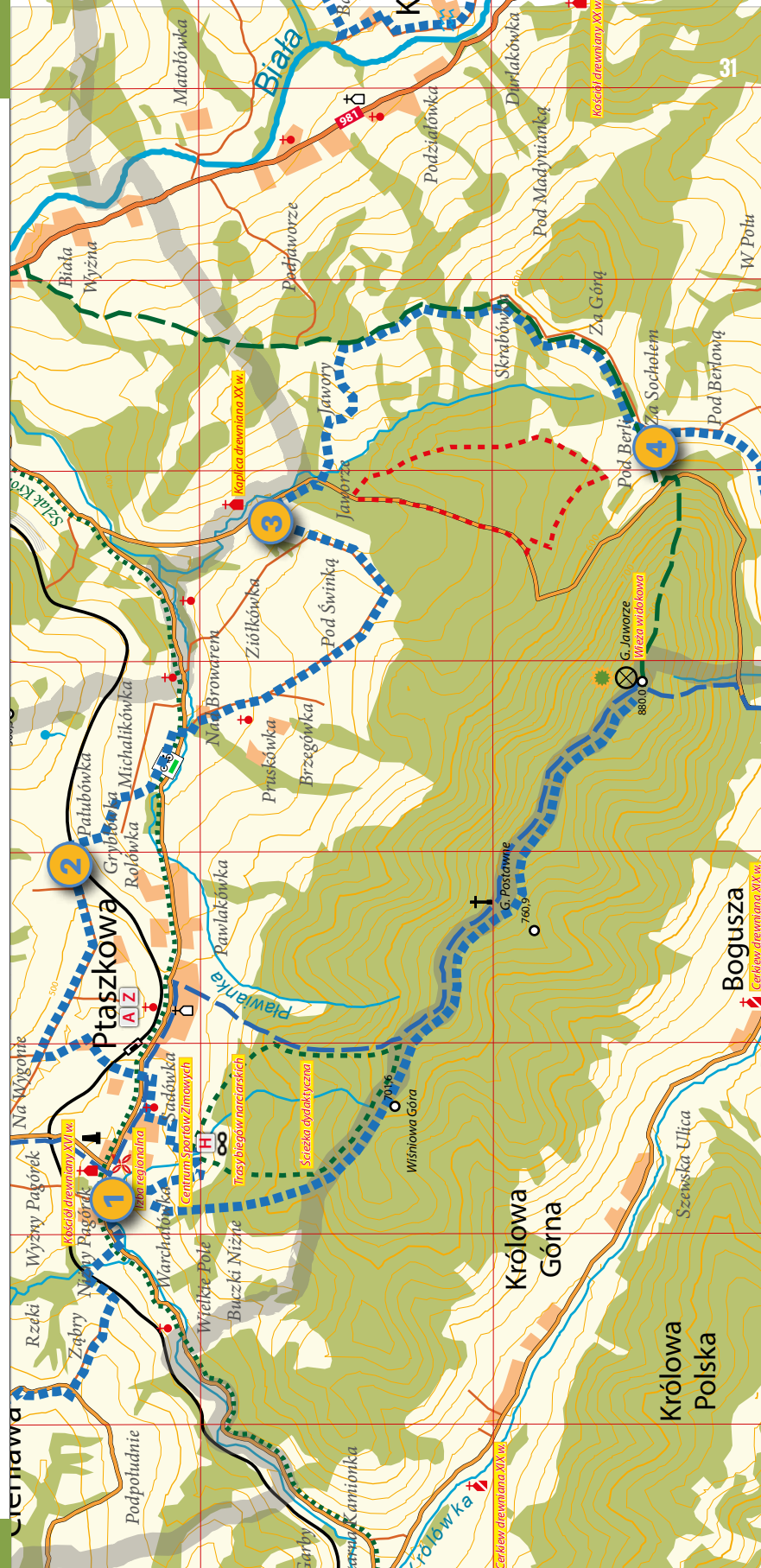
1,0

8,0

6,0

4,0

2,0

1 (0,0 km) Przystanek – 1 – Ptazkowa

Okrężny Szlak Rowerowy zaczyna się w Ptazkowej. Przy parkingu, obok zabytkowego drewnianego kościoła **pw. Wszystkich Świętych**, znajduje się zadaszony przystanek z mapą szlaku oraz stojakami na rowery.

Na miejsce można z rowerami dostać się samochodem, pociągiem do stacji PKP Ptazkowa (980 m) – lub rowerem trasą **Szlaku Królewskiego** z Grybowa (7,9 km).

Skrzyżowanie z **Królewskim Szlakiem Rowerowym** relacji przetęcz Przystop w Paśmie Radziejowej – Biecz. Szlak biegnie przez Stary i Nowy Sącz, Kamionkę Wielką i Królową Polską. Z Ptazkowej szlak biegnie do Grybowa i przez Stróżę, Polną i Szalową do Gorlic i do Biecza.

Ptazkowa

Obchodząca w 2009 roku swój 650 jubileusz powstania, położona malowniczo u stóp Jaworza, wieś z bogatą historią i silną tożsamością lokalną. To najwyższy (500 m n.p.m.) punkt widokowego odcinka linii kolejowej Tarnów – Krynica, wspinającej się od Grybowa serpentynami w kierunku Ptazkowej. Turystom Ptazkowa oferuje: podziwianie wyjątkowego wnętrza zabytkowego kościoła z XVI wieku, szlak pieszy i ścieżkę dydaktyczną na Jaworze (882 m n.p.m.) oraz trasy do narciarstwa biegowego w Centrum Sportów Zimowych. Co roku odbywa się tu Spartakiada Dziecięca – Memoriał im. Romana Stramki i Zbigniewa Kmiecia.

KOŚCIÓŁ pw. WSZYSTKICH ŚWIĘTYCH

Zbudowany w 1555 roku kościół pw. Wszystkich Świętych stoi na rozległym trawiastym placu, a jego klasyczna sylwetka, po gruntownych modernizacjach w XIX i XX wieku, nie wyróżnia się bardzo na tle innych starych drewnianych kościołów.

Prawdziwe natomiast skarby kryje rozświetlone polichromiami wnętrze.

W prawym ołtarzu bocznym, w złocistej wnęce, stoi kopia figury Matki Boskiej z Dzieciątkiem zwana Madonną ze Słonecznikiem. Rzeźba wykonana ok. 1420 roku jest przedmiotem dumy tutejszej parafii. Z tego kościoła pochodzi też inny skarb ze średniowiecza – płaskorzeźba Wita Stwosza „Modlitwa w Ogrójcu”, wykonana około roku 1490. Obie rzeźby przechowywane są obecnie w pomieszczeniu muzealnym nowego kościoła parafialnego w Ptazkowej. Niezwykły – jasny i radosny wygląd nadają wnętrzu polichromie pochodzące w części z XVII, a części z XX wieku.

2 (0,2 km) Ptazkowa – trasa na Jaworze

Od pętli głównej szlaku odbija w prawo na zachód trasa odcinka górskiego na szczyt Jaworza. Szczególnie wymagający wysiłku jest odcinek prowadzący drogami gruntowymi przez las na grzbiet **Postawnego**. Trasa przeznaczona dla amatorów jazdy górskiej. Zjazd z Jaworza tą samą drogą.

3 (0,6 km) Centrum Sportów Zimowych Ptazkowa

Kolejny punkt na trasie szlaku znajduje się niedaleko, pod lasem na zboczu Postawnego. To **Centrum Sportów Zimowych**. Dojazd nową asfaltową jezdnią zajmuje około pięciu minut. Przy obszernym parkingu zobaczycie również tablicę z planem tras biegowych oraz miejsce do przypięcia rowerów.

CENTRUM SPORTÓW ZIMOWYCH

W Ptazkowej, mającej doskonałe warunki do uprawiania narciarstwa biegowego i bogate tradycje w jego popularyzowaniu, powstał Ośrodek Sportów Zimowych. Jest to obiekt unikatowy na tle całego kraju. Wysoki standard wykonania i utrzymania tras w połączeniu z nowoczesnym budynkiem zaplecza sportowego, pozwala na organizowanie rozgrywek sportowych o najwyższej randze.

Ośrodek przeznaczony jest dla sportowców (zarówno zawodowców, jak i amatorów), oraz dla osób rekreacyjnie uprawiających sport. Stwarza zimą dobre warunki do uprawiania narciarstwa biegowego, latem zaś do jazdy na nartorolkach, rowerze czy też do uprawiania Nordic Walking.

Spod Centrum trasa prowadzi w dół ciemnym parowem i wyprowadza uliczkami Ptazkowej do drogi biegnącej do Grybowa. Tu łączy się ponownie na krótko z Królewskim Szlakiem Rowerowym oraz ze szlakiem pieszym.

 Skrzyżowanie z **niebieskim szlakiem pieszym** relacji Nowy Sącz – Kopciowa (Krynica-Zdrój) przez Rosochatkę i Jaworza.

Szlak rowerowy wkrótce odbija uliczką w lewo na północ. Wąskim, niskim tunelem przekracza tory linii kolejowej i wspina się na grzbiet **Działy**.

4 (3,7 km) Przystanek – 2 Działy miejsce widokowe

Z grzbietu po lewej stronie odsłania się daleka perspektywa zasłoniętej częściowo wzniesieniami **Kozińca** kotliny Grybowa z dalekim pasmem **Maślanej Góry**. Po prawej pojawia się widok lasów na Jaworzu. Wcześniej po drodze może mignąć między domami sylwetka nowego kościoła w Ptazkowej, rozpięta jak biały żagiel na szczycie wzniesienia.

Trasa znowu przecina tory kolejowe – tym razem przejazdem, niżej przecina również ponownie drogę do Grybowa i kieruje się w stronę lasu pod Jaworzem, by jego brzegiem dotrzeć do pięknie położonej drewnianej kaplicy w miejscu zwanym **Podjaworzem**.

5 (7,6 km) Przystanek 3 Podjaworze

KAPLICA pw. św. PIOTRA I PAWŁA

W połowie XX wieku powstały wokół Grybowa piękne drewniane kościołki, projektowane w stylu narodowym, nawiązującym do tradycji regionalnego drewnianego budownictwa Pogórza. Lokowano je na ogół w miejscach, gdzie parafia Grybów graniczyła z dwiema innymi parafiami wiejskimi.

Kościółek na Podjaworzu zbudowany w 1945 roku jest najskromniejszym z nich, ale wygląda i tak pięknie, schowany w cichej zielonej dolince u stóp Jaworza. Powstał na granicy parafii Grybów, Ptaszkowa i Kąclowa. Pełni rolę kaplicy, z nabożeństwami odprawianymi w niedzielę i święta.

Ścieżka dydaktyczna Podjaworze

Będąc tutaj warto podjechać kilkaset metrów dnem doliny do uroczego stawu na skraju lasu. Z tego miejsca można też wybrać się na leśny spa-

cer pętłą ścieżki edukacyjnej, a przy okazji poszukać rosnących tu podgrzybków, borowików, a przede wszystkim rydzów.

Spacer Podjaworze

Odległość 4 km, podejścia 110 m, czas 1:15 h

Północno-wschodnie stoki Jaworza rozcina niska źródłkowa potoków Pławianki, układających się w wachlarz. Ich wąskie dolinki odkrywają ciekawe profile warstw geologicznych górnej kredy i trzeciorzędu – od pstrych łupków w części wschodniej, poprzez piaskowce drobnoławicowe z łupkami i warstwy inoceramowe – piaskowce i zlepierńce gruboławicowe – ku zachodowi.

Wokół tej strefy wyznaczona i oznakowana została ścieżka przyrodnicza Nadleśnictwa Nawojowa, której kolejne przystanki przedstawiają gatunki leśnych roślin i zwierząt oraz różne aspekty gospodarki w lesie. Trasa ścieżki prowadzi najpierw stroną wschodnią w górę grzbietu opadającego od Modynianki i doprowadza na skraj łąk w okolicy przysiółka Pod Berlową na granicy Binczarowej. Tu jest ławeczka, gdzie można odpocząć.

Następny odcinek prowadzi na północny zachód ścieżką stokową, którą przecina drewnianymi kładkami kolejne płytkie koryta potoków; tu zaobserwować można odsłonięcia warstw fliszu.

Ostatecznie ścieżka dociera do szerokiej drogi leśnej łączącej Podjaworze z Binczarową. Po jej przeciwnej stronie w lesie znajduje się obszerna wiata. Trasa powrotna prowadzi drogą w dół. Schodząc, mija się rzędy uli leśnych. Przed końcem spaceru warto obejść dookoła niewielki staw, który powstał po przegrodzeniu jednego z potoków, dopełniając uroku tego leśnego zakątka. Wokół stawu też umieszczono tablice edukacyjne, ławki i wiatę.

Z Podjaworza Okrężny Szlak Rowerowy prowadzi początkowo w górę. Różnica wysokości pomiędzy dnem doliny a grzbietem nad osiedlem Kawiory, gdzie dalej wiedzie jego trasa, wynosi ponad sto metrów. Droga pokonuje zbocze zakosami, ale i tak chwilami wjazd jest dość mozolny. Na górze pojawiają się znaki zielone szlaku pieszego, które towarzyszą do następnego przystanku.

 Skrzyżowanie z **zielonym szlakiem pieszym** relacji Grybów – Jaworze.

Dalej betonowa dróżka, wije się łagodnie wzdłuż krawędzi lasu, przez który czasem otwierają się widokowe okna w kierunku doliny Białej i Chełmu. Natomiast po prawej zmienia się perspektywa coraz bliższego Jaworza i rozległych lasów w dolinie Jaworzanki, poniżej drogi.

Droga mija wznoszący się po lewej szczyt Modynianki. Kolejna odsłona krajobrazu czeka w obniżeniu grzbietu pomiędzy **Modynianką a Jaworzem**. Za plecami zostaje widok ciemnego leśnego pustkowi i dalekiej wieży kościoła w Ptaszkowej. Na wprost pojawia się rozświetlona perspektywa pastwisk i rzadkich leśnych kopek Beskidu Niskiego. To wyjątkowo malowniczy widok.

Tu warto przystanąć na chwilę na skraju sosnowego zagajnika przy małej kapliczce zawieszanej na drzewie. W dole poni-

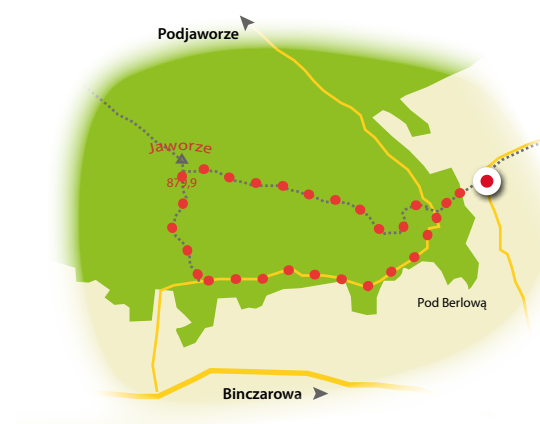
żej leży wieś Binczarowa. Potok **Binczarka** płynie na wschód uchodząc do Białej. Przed sobą ma się otwartą ku południowi panoramę **Beskidu Niskiego** i doliny Białej.

6 (11,6 km) **Przystanek** **4** Pod Berłową

Nieco dalej, w osiedlu **Pod Berłową**, znajduje się zadaszony przystanek z mapą szlaku oraz stojakami na rowery. Tu można zrobić przerwę w podróży rowerowej i wybrać się pieszo na szczyt Jaworza, aby obejrzeć z wieży widokowej daleką panoramę gór i pogórzy.

Spacer szlakiem zielonym na Jaworze

Odległość 2 000 m, podejścia 286 m, czas 30 minut

Poprowadzą znaki szlaku zielonego. Podejście jest najtrudniejsze na samym początku. Wyżej droga staje się mniej stroma i zamienia w ścieżkę biegnącą przez gęsty las aż do niewielkiej polanki na szczycie Jaworza, gdzie stoi metalowa wieża widokowa.

Panorama, jaką zobaczyć można z tarasu, jest wyjątkowa. Na północy rozwija się szeroka przestrzeń kotliny Grybowa otoczonej ramionami Gór Grybowskich. Od zachodu, na przedłużeniu leśnego masywu Jaworza i Postawnego, widać dalekie kopki Rosochatki i Jodłowej Góry wiszące nad rozścielającym się daleko Pogórzem Rożnowskim.

Grybów leży za długim grzbietem – pomiędzy doliną Pławianki a doliną Białej ciągnącym się od Modynianki – którym prowadziła trasa wycieczki. Za Modynianką, po drugiej stronie doliny Białej, swoje strome czoło wznosi Chełm, a horyzont od wschodniej strony kotliny zamyka masyw Maślanej Góry.

Na wschodzie i południu ciemnymi falami ciągną się kolejne pasma Beskidu Niskiego z wysokim wałem Pasma Jaworzyny zamykającym horyzont. Na południowym zachodzie, w dalekiej perspektywie, widać grzbiet Pasma Radziejowej, a przy dobrej pogodzie czubki Tatr.

Na zachodzie ponad Kotliną Sądecką wznoszą się na horyzoncie kopuły Beskidu Wyspowego z masywem tamtejszego Chełmu na pierwszym planie.

Powrót z wieży widokowej do przystanku "Pod Berlową" odbywa się tą samą drogą – lub leśną drogą stokową, do której stromo schodzi się z Jaworza szlakiem niebieskim – tak jak to przedstawiono na mapce na poprzedniej stronie.

2. W DOLINIE MOSTYSZY

Przez obniżenia Beskidu Niskiego

Drugi odcinek Szlaku Okrężnego biegnie dolinami potoków zbiegających się w szerokiej śródgórskiej kotlinie wokół wsi Florynka.

Najpierw następuje zjazd spod Jaworzca w dolinę Binczarzarki, gdzie odwiedzić warto dawną cerkiewkę. Dalej

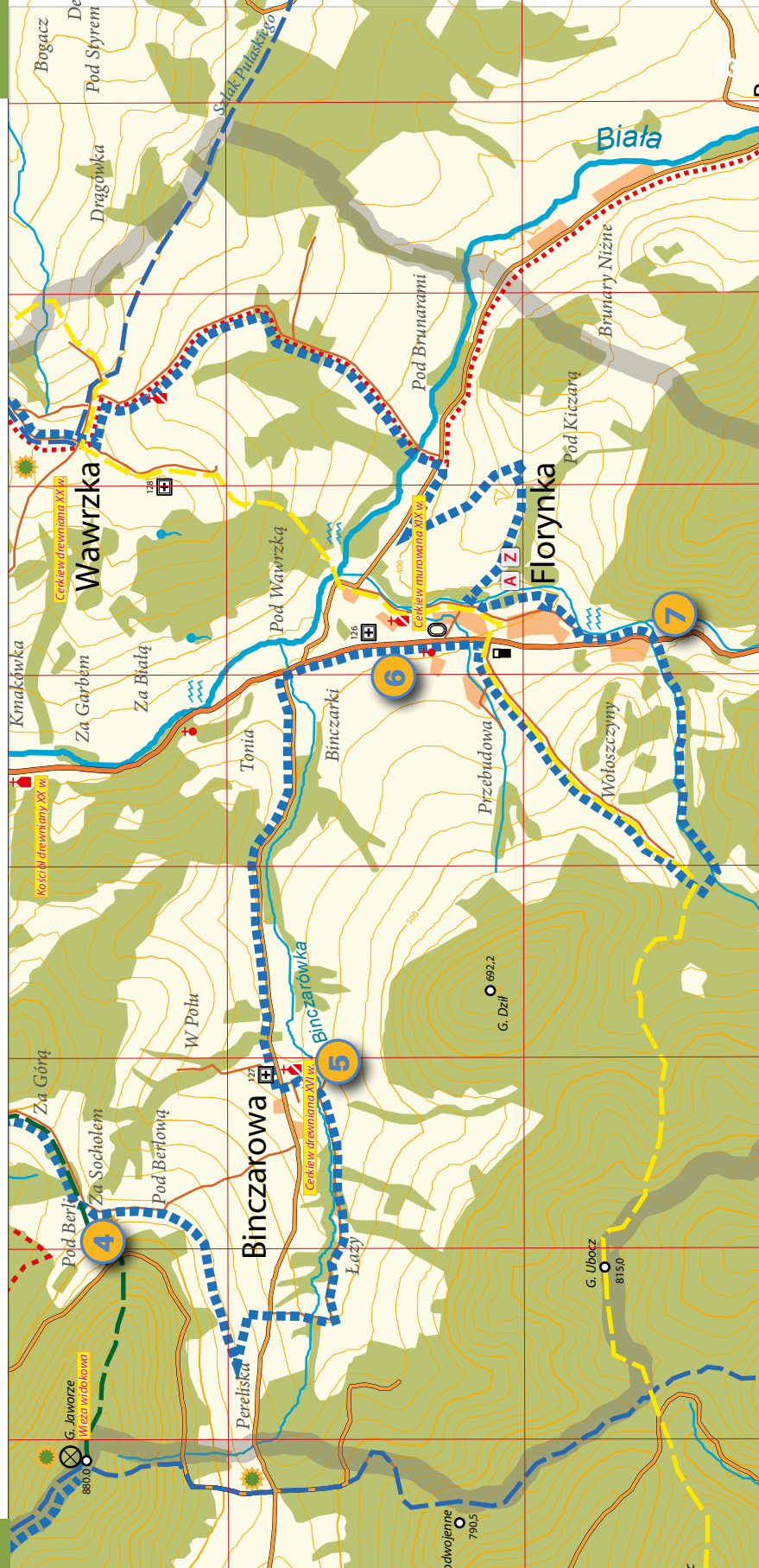
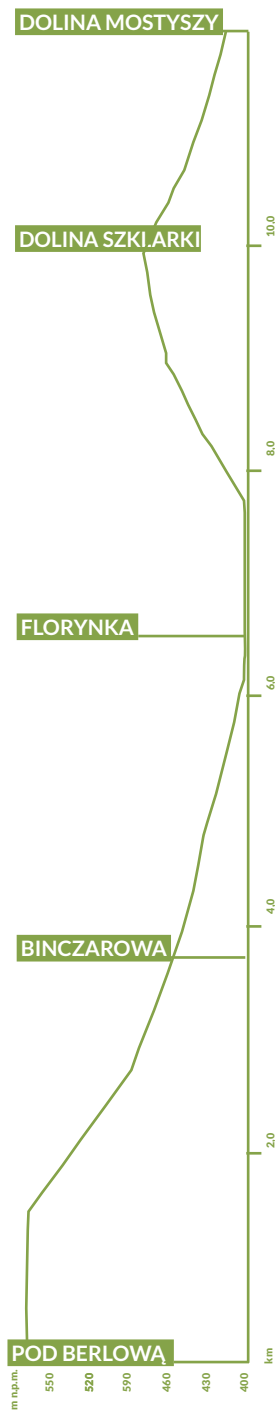
trasa kieruje się na południe w dolinę Mostyszy, przecina Florynkę z zabytkową mурowaną cerkwią i dociera do potoku Szklarka pod Dziętem.

PRZEBIEG TRASY: 4. Pod Berlową, 5. Binczarzowa, 6. Florynka, 7. Dolina Mostyszy.

0 trasy

Długość odcinka: **12,1 km**
 Czas przejazdu: **30 minut**
 Podjazdy/zjazdy: **79/234**
 Kolar znaków: **niebieski**

1 (0,0 km) Przystanek – 4 – Pod Berlową

Spod Berlowej trasa szlaku rowerowego, biegnąc na zachód, zagłębia się w dolinę Binczarki, najpierw drogą, a potem ścieżką wśród pól docierając do przysiółka Pereliska. Tu zakręca wokół ostatnich zabudowań wsi i dnem doliny z biegiem potoku wraca na wschód.

Binczarowa

Otoczona górami i kompleksami leśnymi wieś Binczarowa, zamieszkiwana niegdyś przez Łemków, po których pamiątką jest pięknie zachowana cerkiew z XVIII wieku z późnobarokowym ikonostasem we wnętrzu. To miejsce, wciśnięte pomiędzy masyw Jaworza od północy a Ubocza od południa, jest jednym z piękniejszych w okolicach Grybowa. Tu lata są gorące, zimy długie, a śniegi głębokie. Idealne miejsce na aktywną turystykę.

Na placu sportowym poniżej kościoła znajduje się kolejny przystanek z wiatą, mapą szlaku oraz stojakami na rowery.

2 (4,5 km) Przystanek – 5 – Binczarowa

DAWNA CERKIEW W BINCZAROWEJ

Zbudowana w roku 1760, na miejscu wcześniejszej świątyni prawosławnej, cerkiew grecko-katolicka pw. św. Demetriusza pełni obecnie rolę kościoła parafialnego parafii św. Stanisława Biskupa Męczennika.

Jest to budowla trójdzielna, konstrukcji zrębowej, ze ścianami pokrytymi gontem, a dachami blachą, a jej głównie późnobarokowe wyposażenie – ikonostas, ołtarze boczne i obrazy pochodzą z VIII i XIX wieku.

CMENTARZ WOJENNY Z I WOJNY ŚWIATOWEJ

W sąsiedztwie cerkwi, po przeciwnej stronie drogi znajduje się cmentarz parafialny. W jego najwyższym miejscu widoczna jest wydzielona skromna kwatery z mogiłą zbiorową – **cmentarz wojenny nr 127**.

Jego architektura, autorstwa Hansa Mayra, jest prosta. Grób zbiorowy nakryty został betonową płytą i zamknięty od północy niewysokim murem. Naprzeciw schodków prowadzących na płytę mur jest rozcięty, a w lukę wpassowany jest ozdobny napis ze stali – 1914. Tablica na murze nosi inskrypcję:

KWATERA ŻOŁNIERZY POLEGŁYCH W CZASIE DZIAŁAŃ WOJENNYCH W 1915 ROKU – 60 ROSYJSKICH I 60 AUSTRO-WĘGIERSKICH.

Spod kościoła w Binczarowej szlak prowadzi lokalną drogą na wschód, w stronę doliny Białej. We Floryncie skręca w drogę nr 981 Grybów – Krynica-Zdrój. Dalsza trasa prowadzi nią na południe, przez Florynkę, w dolinę **Mostyszy**.

3 (7,2 km) FLORYNKA – CMENTARZ WOJENNY NR 126

Przy wjeździe do Florynki warto zwrócić uwagę na niewielki cmentarzyk z pierwszej wojny światowej. Dla tego niewielkiego przydrożnego cmentarza charakterystyczny jest pomnik z figurą wznoszącego się do lotu drapieżnego ptaka. To turul – mityczny ptak Węgrów. Skromną architekturę cmentarza przytłumiły wielkie drzewa, pogrążające mogiły w cieniu i sprawiające, że z jadącego obok samochodu jest niemal niedostrzegalny.

To kolejny projekt Hansa Mayra. Pochowano tu 87 żołnierzy z armii austro-węgierskiej i 16 z armii rosyjskiej poległych 13 grudnia 1914 roku – jak głosi inskrypcja w języku niemieckim i wyjątkowo również węgierskim.

Miejscowa tradycja mówi, że oprócz ofiar walk i potyczek w mogile znaleźli się honwedzi, którzy porabiali się wzajemnie podczas pijatyki.

Spod cmentarza wojennego widać dach i wieżę zabytkowej dawnej cerkwi. Aby ją odwiedzić należy przejechać kolejne kilkaset metrów. Przy budynku szkoły we Floryncie znajduje się miejsce postojowe.

4 (7,6 km) DAWNA CERKIEW WE FLORYNCIE

Florynka jest dawną wsią łemkowską, a obecny kościół parafialny pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa to dawna cerkiew grecko-katolicka pw. św. Michała Archanioła, wzniesiona w końcu XIX wieku. Jest to budowla murowana z kamienia, o ścianach tynkowanych na biało, co stanowiło w tych stronach rzadkość.

Głównym elementem wyposażenia wnętrza jest klasycystyczny ikonostas z XIX wieku, a także dwa późnobarokowe ołtarze.

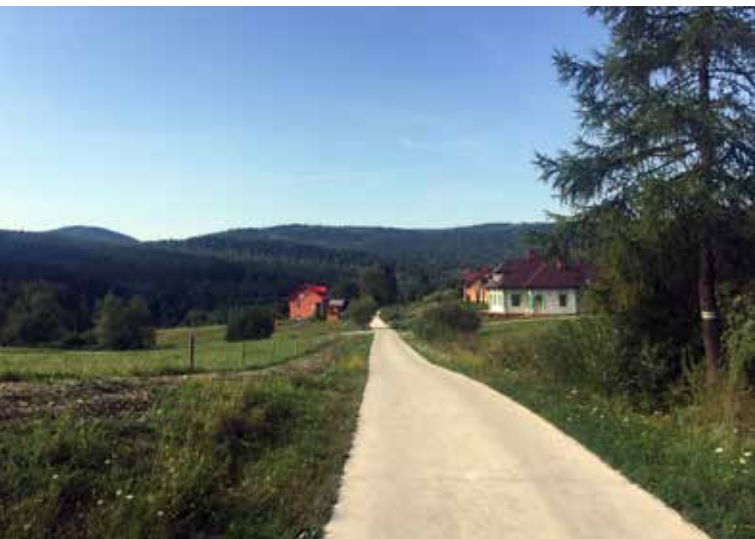
5 (7,7 km) Przystanek Florynka

Obok szkoły we Floryncie znajduje się wiata przystankowa z mapą szlaku oraz stojakami na rowery.

Florynka

Florynka to granicząca z Binczarową wieś leżąca w dolinie potoku Mostysza, wzdłuż drogi Grybów – Krynica. Okolice skolonizowana została pierwotnie już zapewne w XIV wieku przez osadników z zachodu w ramach działalności biskupstwa krakowskiego, zorganizowanej w tak zwany „klucz muszyński”. Wieś Florynka założona została na prawie wołoskim w roku 1574 przez biskupa krakowskiego Franciszka Krasieńskiego. Stała się jedną z ludniejszych i bogatszych wsi w okolicy, w wieku XIX liczyła ponad 3000 mieszkańców. W latach 1918 – 1920 stała się głównym ośrodkiem separatystycznej Roskiej Narodowej Republiki Łemków.

Przy stacji paliw we Florynce (sklep) szlak kieruje się w drogę boczną, biegnącą przez osiedle Wołoszczyzny w kierunku lasu pod **Dziłem** (692 m n.p.m.). Prowadzą tędy również znaki żółte szlaku pieszego na **Ubocz**.

Po minięciu stromego wzniesienia po lewej stronie droga obniża się w dolinę potoku **Szklarka**. Przecinając puste pola i łąki zagłębia się w las i dociera do koryta bezmiennego potoku, dopływu Szklarki, za którym szlaki się rozchodzą. Szlak rowerowy skręca w lewo, natomiast szlak pieszy skręca w prawo do góry.

 Skrzyżowanie z **żółtym szlakiem pieszym** relacji Nowy Sącz – Gorlice.

Szlak pieszy korzysta przez pewien czas z utwardzonej drogi leśnej, którą zrobić można dodatkową wycieczkę w górę doliny wciskającej się pomiędzy wzniesienia Dziłu i Ubocza.

Wycieczka szlakiem żółtym na Ubocz

Odległość 5 900 m, podejścia 418/69 m, czas 1:15 h

Na dłuższą wycieczkę przez świerkowe lasy należy wybrać się pieszo, pozostawiając rower na przystanku Florynka – Szklarka. Po osiągnięciu siodła pomiędzy Dziłem, a Uboczem szlak żółty skręca ku zachodowi i ostrym podejściem wydostaje się na grzbiet Ubocza. Po minięciu jego wierzchołka – 814,9 m n.p.m. – trawiasta ścieżka obniża się łagodnie aż do lasu Baniska, gdzie szlak żółty krzyżuje się ze szlakiem niebieskim, prowadzącym z Ptaszkowej przez Jaworze do Krynicy-Zdroju.

Trasa rowerowa natomiast prowadzi drogą w dół potoku Szklarka na wschód, mając po prawej stronie las, a po lewej koryto potoku i rzadką zabudowę. To skrajnie południowy fragment Okrężnego Szlaku Rowerowego.

Droga, początkowo nieco błotnista, zmienia się na utwardzoną i przechodzi na lewy brzeg Szklarki. Wkrótce dociera do skrzyżowania z drogą nr 981, Grybów – Krynica-Zdrój, gdzie znajduje się zadaszone miejsce postojowe z mapą i stojakami na rowery.

6 (12,0 km) Przystanek Dolina Mostyszy

To rejon ujścia Szklarki do Mostyszy, w sąsiedztwie leśniczówki Wołoszczyzny – południowy skraj Florynki.

Grybów

Sośnie Doine

Sudół

PLAZIR

Bykówka

 Szlak Wielokulturowy
 Zagórze

Kaplica drewniana XX w.

G. Chelm

778,2

Podgorze

Biała

Matołówka

Barbarzaki

Kąclowa

Podziałowska

Podchełmie

Pod Madynianką

Durlakówka

Kościół drewniany XX w.

Motykówka

Kmakówka

Za Garbem

Za Białą

Wawrzka

Cerkiew drewniana XX w.

Potu

Tonia

Binczarówka

Binczarki

Pod Wawrzką

Cerkiew murywana XIX w.

G. Dził

692,2

Przebudowa

Wółoszczyny

Florynka

Pod Kiczarą

Brunary

G. Kiczera Wielka

694,2

3. POMIĘDZY BIAŁĄ A CHEŁMEM

Dalekie widoki Beskidu Niskiego

Odcinek trzeci szlaku rowerowego wiedzie otwartymi wzniesieniami ciągnącymi się pomiędzy doliną Białej a pokrytą lasem kopułą Chełmu.

Długie, choć niezbyt strome podjazdy wynagradzane są pięknymi, dalekimi widokami gór Beskidu Niskiego.

Po drodze warto odwiedzić zabytki architektury drewnianej, cerkiewkę w Wawrzce i kościółki w Kąclowej i na Podchełmiu.

PRZEBIEG TRASY: 7. Dolina Mostyszy, 8. Wawrzka, Podchełmie S, 9. Podchełmie N, Kaplica.

0 trasie

Długość odcinka: **15,4 km**
 Czas przejazdu: **1:15 godz.**
 Podjazdy/zjazdy: **500/360**
 Kolar znaków: **niebieski**

1 (0,0 km) Przystanek – – Dolina Mostyszy

Przystanek Dolina Mostyszy to skrajnie południowy odcinek szlaku, stąd jego trasa zawraca ku północy. Prowadzi krótko wzdłuż drogi nr 981 Grybów – Krynica-Zdrój, a potem odbija w prawo i jeszcze raz w prawo by drogą gruntową biegnącą tuż nad brzegiem Mostyszy zataczać łuk wokół Florynki.

Mijając kolejne jazy i brody dróżka zamienia się w ścieżkę, która przecina nadrzeczne zadrzewienia i wyprowadza z powrotem na wiejską drogę. Wkrótce pokazuje się nowy mostek. Tu Szlak Okrężny przechodzi na drugi brzeg Mostyszy.

Betonowa droga najpierw kieruje się z powrotem w górę Mostyszy, a potem skręca na wschód i wspina się na otwarty widokowy grzbiet pod pokrytą lasem kopułą Kiczory.

Na szczycie grzbietu trasa kieruje się drogą poprzeczną w lewo na północny zachód i długim zjazdem dociera do drogi Florynka – Brunary i skręca nią w prawo. Droga ta biegnie dawnym szlakiem doliną Białej na Węgry (obecnie Słowacja) przez łemkowskie wsie **Brunary, Śnietnica, Izby**.

Po chwili pokazuje się skrzyżowanie z drogą na **Ropę** biegnącą w lewo na północ, szlak skręca nią na most na Białej, tu warto się zatrzymać.

Miejsce zbiegu trzech dolin: Białej, Binczarówki i Mostyszy to szeroka kotlina śródgórska, w której ulokowała się bogata w urodzajne ziemie Florynka. Wielkość tej kotliny zaobserwować można z mostu na Białej, patrząc w kierunku zachodnim, gdzie horyzont zamykają dość niepozorne stąd płaskie piramidy Modynianki i Jaworza.

Skrzyżowanie z **Wielokulturowym Szlakiem Rowerowym** relacji Przełęcz Wysowska – Bobowa.

Jest to szlak łącznikowy dla **Karpackiego Szlaku Rowerowego**.

Podróżowanie tym szlakiem na południe, w kierunku Przełęczy Wysowskiej to najlepsza opcja poznania krajobrazów i śladów kultury dawnej łemkowszczyzny.

Szlak prowadzi początkowo doliną Białej przez Brunary i Śnietnicę, a potem poprzez płytką przełęcz pomiędzy Stawiszą a Hańczową przedostaje się w dolinę Ropy i dociera do Wysowej, niewielkiego uzdrowiska wśród górskich łąk i lasów.

Mijane wsie zdobią doskonale zachowane dawne łemkowskie cerkiewki, cenne zabytki Małopolskiego Szlaku Architektury Drewnianej.

Po raczej płaskim, dolinym odcinku szlaku zaczyna się jego odcinek górski. Różnica wysokości pomiędzy mostem na Białej a wsią **Wawrzka**, leżącą na południowych zboczach **Chełmu** (779 m n.p.m.), to 150 metrów. Na szczęście pokonuje się ją długim, prawie trzy kilometrowym podjazdem.

Wawrzka

Ta najwyżej położona wieś w gminie Grybów, to dawna wieś łemkowska, czego pamiątką jest niewielka drewniana cerkiewka, której budowę rozpoczęto w 1935 roku. Miejscowość położona jest w niewielkiej kotlinie powyżej 500 m n.p.m. u południowych stoków kulminacji góry Chełm. Przez Wawrzkę prowadzi malownicza droga z Florynki nad Białą do Ropy, zaś z Chełmu na południe biegnie turystyczny szlak pieszy im. Kazimierza Pułaskiego, Grybów – Wysowa.

2 (5,2 km) DAWNA CERKIEW W WAWRZCE

Budowana przed drugą wojną światową, jako cerkiew prawosławna, pełni obecnie rolę kościoła filialnego parafii we Floryncie. Skromna, ale stylowa budowla o konstrukcji zrębowej stanowi jakby miniaturę starszych cerkwi grekokatolickich, jakie można zobaczyć w dolinie Białej – Brunary, Śnietnica, Banica.

Przed szczytem wzniesienia warto spojrzeć do tyłu, gdzie odsłania się daleka perspektywa niskich gór na południu. Pomiędzy nimi wije się dolina Białej.

Po prawej stronie pojawiają się znaki pieszego szlaku niebieskiego, który będzie towarzyszył przez kilkaset metrów trasie rowerowej.

 Skrzyżowanie z **niebieskim szlakiem pieszym** relacji Grybów – Wysowa.

Z najwyższego punktu trasy, w okolicy wieży telekomunikacyjnej, otwiera się widok na masywny grzbiet Jaworza poza doliną Białej oraz wzniesień Dziżu i Ubocza nad doliną Mostysz. Na wschodzie pojawia się natomiast szeroka przestrzeń doliny Ropy z **Pieninami Gorlickimi**. W bezpośrednim sąsiedztwie wznosi się ciemna kopuła Chełmu. To całkiem nowa perspektywa Gór Grybowskich.

Na skrzyżowaniu za wieżą telekomunikacyjną szlak rowerowy skręca w prawo – ale warto tu skręcić w lewo i drogą ze znakami szlaku pieszego – żółtego dotrzeć do malowniczo położonego miejsca naznaczonego historią.

 Skrzyżowanie z **żółtym szlakiem pieszym** relacji Nowy Sącz – Gorlice.

W kierunku zachodu szlak obniża się w dolinę Białej biegnącą w stronę Florynki. Obok drogi na łące widać kępę drzew skrywającą zadbane cmentarz wojenny.

3 (>0,7 km) CMENTARZ WOJENNY NR 128

Cmentarz położony jest na wzgórzu Prywały – jako jedyny tak wysoko w okolicach Grybowa. Dzięki starannej opiece mieszkańców Wawrzki zachował się w dobrym stanie i oryginalnej formie. Jego ogrodzenie stanowią stalowe rury na niskich betonowych słupkach, natomiast dwie zbiorowe mogiły oznaczone są nagrobkami z żeliwnymi krzyżami.

Najbardziej charakterystycznym elementem cmentarza jest wysoki krzyż z belek drewnianych, nakryty półkolistym blaszanym daszkiem. To autorski podpis projektanta cmentarza – Hansa Mayra. Tego typu krzyże jego projektu zobaczyć można na wielu innych zachodniogalicyskich cmentarzach wojennych. W mogiłach pochowano 13 żołnierzy austriackich i 30 rosyjskich poległych w roku 1914.

Od skrzyżowania w prawo, na krótkim odcinku szlakowi rowerowemu towarzyszą znaki szlaków pieszych: żółtego, z Nowego Sącza do Gorlic przez Ubocz i Chełm, oraz niebieskiego, z Grybowa do Wysowej grzbietami Beskidu Niskiego pomiędzy doliną Białej i doliną Ropy.

Zbliżywszy się do granicy lasu pod Chełmem, szlak skręca w wąską drogę osiedlową okrążającą wierzchołek Chełmu od zachodu. Znajduje się tu przystanek ze stojakami na rowery.

4 (7,9 km) Przystanek Wawrzka, Podchełmie S

Droga przez osiedle Wystranka biegnie na wysokości około 500 m n.p.m, wśród malowniczo położonych gospodarstw. Łagodne stoki opadają spod Chełmu łąkami i polami w dolinę

Białej. Za nią ciemnie lasami masyw Modynianki przestaniający odleglejsze Jaworze. Za kotlinką dopływu Motykowskiego Potoku szlak rowerowy zaczyna obniżać się w kierunku Kąclowej, aż dociera do koryta Białej. Tu przy moście znajduje się informacja o dojeździe do pobliskiego drewnianego kościółka.

Kąclowa

Kąclowa rozległa i gęsto zabudowana wieś nad Białą, w miejscu, gdzie jej dolina oddziela masyw Jaworza od masywu góry Chełm. Z okolic Grybowa doskonale widoczna jest biała sylwetka dużego kościoła w Kąclowej w centralnym miejscu odległej doliny. Drugim charakterystycznym akcentem miejscowości jest spory tartak przecierający drewno iglaste i liściaste. Nieco na uboczu, przy drodze do Krynicy stoi na niewielkim wzniesieniu piękny drewniany kościółek wzniesiony na początku dwudziestego wieku w popularnym wówczas „stylu narodowym”. Ponad Kąclową prowadzi z Grybowa na Jaworze turystyczny szlak pieszy – znaki zielone.

KOŚCIÓŁ pw. św. WOJCIECHA BISKUPA

W Kąclowej, przy drodze na Krynicę-Zdrój, stoi kościół, który na pierwszy rzut oka niewiele się różni od oglądanych gdzie indziej kościołów drewnianych – gotyckich i barokowych. W konstrukcji zrębowo-słupowej, z oszalowanymi ścianami i wielopołaciowym dachem krytym blachą, jest też uznany za zabytek, mimo, że powstał w pierwszej połowie XX wieku.

Kościół pw. św. Wojciecha Biskupa, został zaprojektowany przez architekta Zdzisława Mączyńskiego, w ścisłym nawiązaniu do tradycji dawnego budownictwa regionalnego.

Dalsza droga biegnie początkowo wzdłuż Białej, potem zaczyna się ponowny wjazd pod Chełm. Podjazd jest łagodny, pod samym szczytem wzniesienia do szlaku rowerowego ponownie dołączają znaki niebieskie szlaku pieszego, prowadzącego przez Chełm na południe w kierunku Wysowej.

 Skrzyżowanie z **niebieskim szlakiem pieszym** relacji Grybów – Wysowa.

Droga okrąży kopułę Chełmu od północy i wyprowadza na szerokie wypłaszczenie z widokiem na kotlinę Grybowa i połataną powierzchnię pogórza.

 Skrzyżowanie z **Wielokulturowym Szlakiem Rowerowym** relacji Przetęcz Wysowska – Bobowa

W dół, w kierunku Grybowa prowadzą stąd znaki czerwone **Wielokulturowego Szlaku Rowerowego** – to możliwość zakończenia etapu trasy **Szlaku Okrężnego** i ewentualnego rozpoczęcia dalszej podróży w innym dniu z tego miejsca.

4 (15,4 km) Przystanek Podchełmie N, Kaplica

Przy rozwidleniu dróg znajduje się miejsce postojowe z daszeniem, mapą szlaku oraz stojakami na rowery. To dobre miejsce widokowe, szczególnie warto znaleźć się tu o zachodzie słońca.

Dwieście metrów niżej chowa się w cieniu starych lip piękny drewniany kościółek – kolejny przykład architektury w stylu narodowym, nawiązującym do tradycji dawnego budownictwa.

KAPLICA NA PODCHEŁMIU

Urodziwy kościółek na Podchełmiu zbudowany został w roku 1934 przez braci Dziedziaków (ks. Ignacy i ks. Bernardyn). Kościół drewniany z wieżą, w stylu regionalnym kryty blachą, otoczony drewnianym płótem wykładanym gontami, osłonięty starymi lipami, pełni latem rolę kaplicy polowej – u stóp góry Chełm. Zbudowano go z pomocą mieszkańców Podchełmia na styku trzech parafii: Grybów, Kąclowa, Ropa. Dwaj bracia kapłani wzniesli go dla swoich rodziców, którzy z powodu podeszłego wieku nie mogli już przychodzić do kościoła parafialnego w Grybowie.

W czasie ostatniej wojny nieraz przychodzili do tego kościółka na mszę świętą okoliczni partyzanci, dlatego Niemcy nazwali go „Banditenkirche”. Jednym z żołnierzy AK oddziału „Żbik” działającego w tej okolicy był późniejszy biskup diecezji tarnowskiej ks. Józef Gucwa, pochodzący z Kąclowej. W roku 1984 ustawiono obok tego kościółka pomnik ku czci pomordowanych w czasie ostatniej wojny mieszkańców ziemi grybowskiej. Spod kościółka rozciąga się daleka panorama Pogórza i Gór Grybowskich.

Pozostawiając rower na przystanku Podchełmie Kaplica wybrać się można pieszo na wycieczkę wokół Chełmu.

Spacer wokół Chełmu, bez znaków

Odległość 8,6 km, podejścia 132 m, czas 2:30 h

Ruszamy spod kościółka drogą asfaltową w kierunku coraz bliższej kopuły Chełmu. Po paru chwilach marszu otwiera się, po lewej stronie, daleka perspektywa doliny Ropy, a za nią lesiste grzbiety Pienin Gorlickich. Po prawej stronie ciemne pasmo Jaworza, a na zachodzie wyraźnie odcinająca się na tle odległego Beskidu Wyspowego Rosochatka ponad Cieniawą. Patrząc do tyłu w stronę Grybowa, widzi się też dalekie wzniesienia Pogórza Ciężkowickiego.

Na północy panoramę zamyka, łagodnie z tej perspektywy, wzniesienie Maślanej Góry. Warto się tu rozglądać, bo droga zaraz zanurza się w las i trawersuje

zbozce tuż pod ostrą ścianą kopuły Chełmu, której stoki mają chwilami nachylenie większe od 45 stopni.

Na linii podcięcia zbocza widać w lesie, opodal drogi, szereg studni ujmujących wodę. Droga mija leśną składnicę drewna i wydostaje się na otwartą przestrzeń po wschodniej stronie kopuły Chełmu. Dobrze widać stąd miejscowość Ropę z wieżą kościoła, a przy dobrej pogodzie powinny być widoczne dalekie Gorlice.

Dalej idziemy przez otwartą przestrzeń z luźną zabudową nowych domów dochodząc do drogi asfaltowej Wawrzka – Ropa. Teraz ku południowi odsłania się pofalowany krajobraz wzniesień Beskidu Niskiego aż po grań Karpat z widoczną w dali kulminacją Lackowej. Asfaltem kierujemy się w prawo w stronę Wawrzki mając po prawej strome zbocza Chełmu.

Po przejściu jednego kilometra skręcamy w prawo w wąską betonową drogę. Prowadzi ona w kierunku zabudowań pod Chełmem i dalej wzdłuż granicy podcięcia stoku góry. To droga powrotna na północ. Przez pierwszy kilometr towarzyszą jej zabudowania przysiółka Podchełmie. Po przekroczeniu potoku biegnie skrajem lasu i łąk opadających w kierunku leżącej w dolinie Kąclowej, gdzie dostrzec można wśród drzew szczyt wieży zabytkowego drewnianego kościoła.

Ten fragment trasy prowadzi przez zupełnie pustki i jest bardzo malowniczy, jedynym problemem jest fakt, że droga rozplywa się ostatecznie gdzieś na łące.

Należy wówczas skierować się na przełaj w górę zbocza, gdzie po dość ostrym, ale krótkim (180 m) podejściu wejdziemy na drogę leśną ze znakami szlaku niebieskiego, którym zejdziemy z góry i dostrzemy do parkingu przy kościele na Podchełmiu.

4. POD MAŚLANĄ GÓRĄ

Pomiędzy Górami Grybowskiemi a pogórzem

Odcinek czwarty trasy okrężnej stopniowo opuszcza strefę górską i kieruje się na pogórze otaczające masyw Maślanej Góry.

Wzniesienia Gór Grybowskich ukazują się z okolic Wyskitni z całkiem nowej perspektywy. Czasem daleko

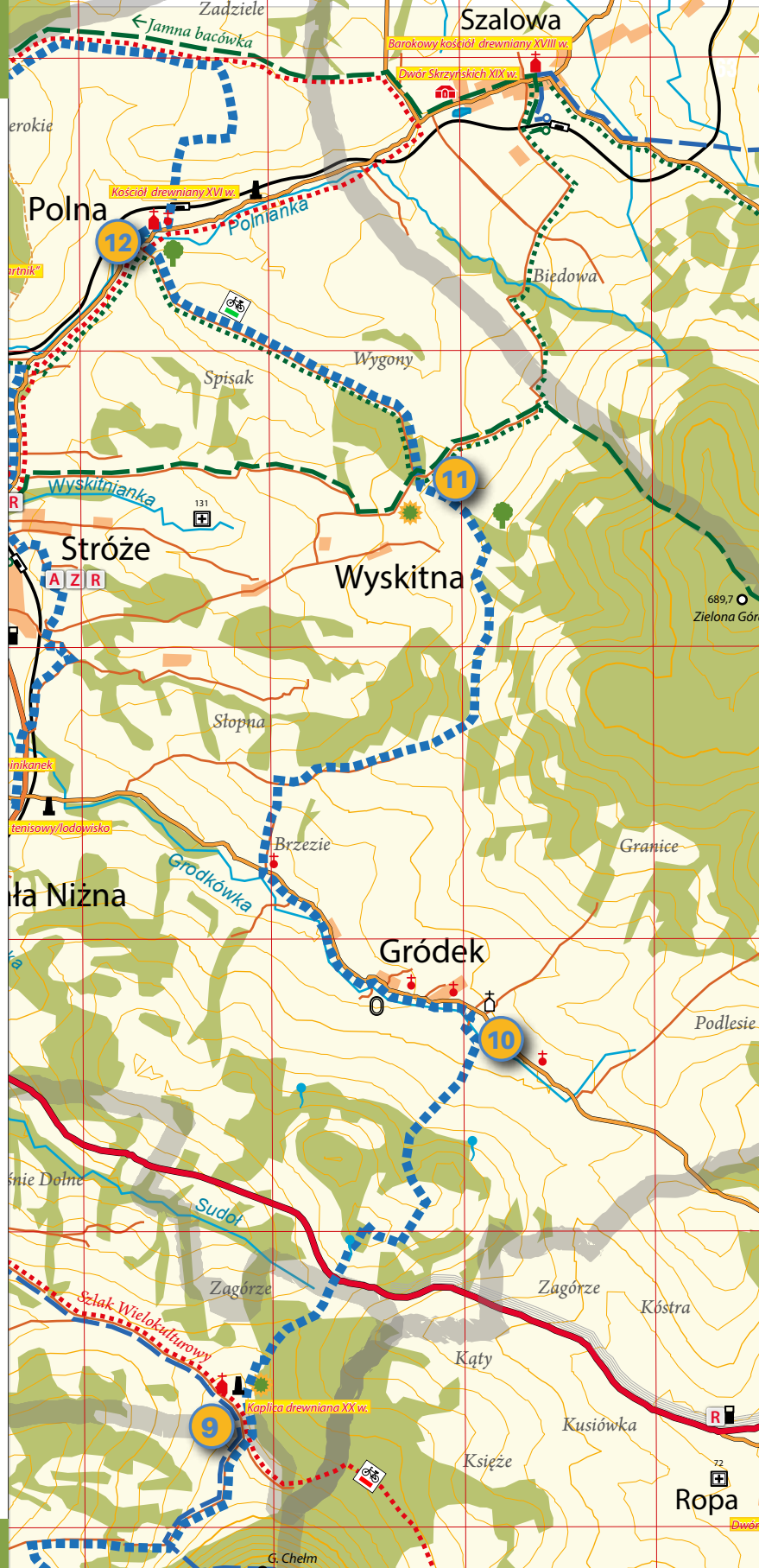
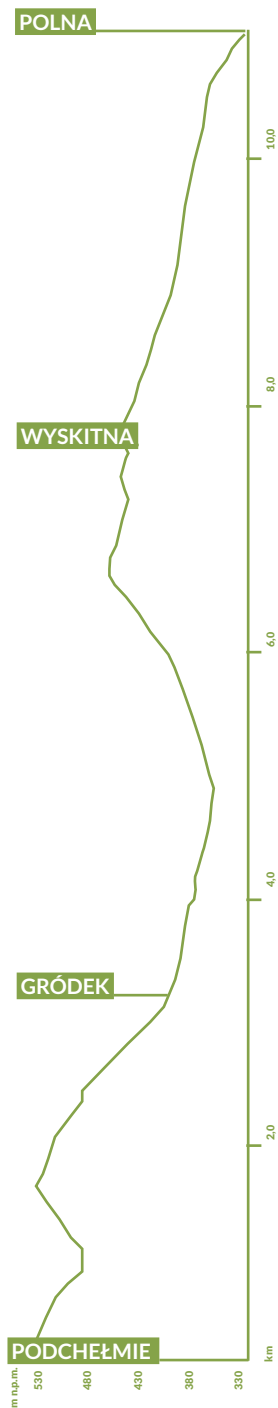
w dole pomiędzy nimi dostrzec można Grybow z charakterystyczną ostrą wieżą kościoła św. Katarzyny. W opcji spacer pieszy na Maślaną Górę.

PRZEBIEG TRASY: 9. Podchelmie N, Kaplica, 10. Gródek, 11. Wyskitna, 12. Polna.

O trasie

Długość odcinka: **10,6 km**
 Czas przejazdu: **1 godzina**
 Podjazdy/zjazdy: **163/394**
 Kolarz znaków: **niebieski**

1 (0,0 km) Przystanek – 9 – Podchełmie Kaplica

Opuszczając Podchełmie ze skrzyżowania dróg nad kaplicą szlak rowerowy kieruje się drogą gruntową na północ, obniżając wśród zabudowań osiedla Paluchówka do skraju lasu. Za szpalerem modrzewi zostaje ciemna kopuła Chełmu.

Łagodnym zjazdem trasa przecina las i mijając samotne gospodarstwo dociera do przełęczki o potocznej nazwie Ropska Góra. Tu przekracza drogę krajową nr 28, odcinek Grybów – Gorlice.

Jest to miejsce o największym natężeniu ruchu samochodowego na całej trasie Okrężnego Szlaku Rowerowego i należy tu zachować wyjątkową ostrożność – zwłaszcza przy jeździe grupowej lub z dziećmi.

Po drugiej stronie drogi zaczyna się podjazd na wzniesienie **Liszkowej Góry** (562,2 m n.p.m.). Szlak nieco tu kluczy pomiędzy z rzadka rozrzuconymi gospodarstwami osiedla Żagórze i prowadzi w dół malowniczym leśnym jarem pomiędzy dwoma wierzchołkami Liszkowej.

Po północnej stronie wzniesienia pojawia się widok na dolinę **Grodkówki** i ograniczający ją masyw **Maślanej Góry**. Na wprost piętrzy się czerwona wieża kościoła w **Gródku** – do niej kieruje się droga.

2 (3,7 km) Przystanek – 10 – Gródek kościół

Na placu parkingowym obok kościoła znajduje się miejsce postojowe z zadaszaniem, mapą szlaku i stojakami na rowery.

KOŚCIÓŁ p.w NAJŚWIĘTSZEGO SERCA JEZUSOWEGO

Kościół murowany z czerwonej cegły, najczęściej w stylu neogotyckim, powstały na przełomie wieków XIX i XX w wielu miejscowościach pogórza, świadcząc o rosnącej zamożności i ambicjach mieszkańców. Ich wysokie wieże stanowią obecnie charakterystyczny element tutejszego krajobrazu.

Kościół w Gródku zbudowany został w 1911 r., ale konsekrowany był dopiero po I wojnie światowej w roku 1921. To neogotycka w formie budowla murowana z cegły oraz kamienia, jej siodłowe dachy pokryte są dachówką. Szkarpy korpusu dodają masywności sylwetce kościoła.

Gródek

Gródek – wieś leżąca na dziale wodnym pomiędzy dolinami Białej i Ropy, pomiędzy dwoma dużymi wzniesieniami Maślanej Góry (752,9 m n.p.m.) oraz Chełmu (778,4 m n.p.m.). Jej najbliższe otoczenie ma typowo podgórski krajobraz z polami uprawnymi i pastwiskami dochodzącymi do granicy lasów świerkowych na wysokości ponad 500 m n.p.m. Z okolic Gródka, podobnie jak z Wiskitnej, rozciąga się widok na góry Grybowskie, z tą różnicą, że w bardziej lesistej oprawie. Wspaniała okolica na dalekie spacery piesze i rowerowe.

Od przystanku przy kościele szlak prowadzi początkowo drogą przez Gródek w kierunku Białej Niżnej. Za pierwszym zakrętem po prawej stronie pokazuje się łączka, w kotlinie Cisowego Potoku, pod kamienną tamą i kaskadą wody.

Na wysokości osiedla Totoziówka szlak opuszcza drogę nad Grodkówką i skręcając w prawo kieruje się w górę między domami. Dróżką nad strumieniem wznosi się wśród pól coraz wyżej w stronę lasów pokrywających stromizny masywu Maślanej Góry. Pod lasem, opuszczając coraz bardziej nieprzystępny jar potoku, dróżka wspina się jeszcze wyżej, aż łączy się z inną drogą, prowadzącą z Białej Niżnej. Z tego miejsca warto spojrzeć do tyłu, na pokonaną właśnie trasę dolinę Grodkówki i panoramę Gór Grybowskich z nowej perspektywy.

Następny odcinek to prawdziwie górski trawers stromych zalesionych zboczy nad niszczą źródłiskową potoku Stopnianka – to już **Wyskitna**. Trawers doprowadza do zabudowań osiedla W Granicach nad Wyskitnianką.

Trasa szlaku prowadzi dalej skrajem lasu na północ, ale na skrzyżowaniu lokalnych dróg nadarza się okazja do odwiedzenia interesującego miejsca – ukrytego w gąszczu drzew nad Wyskitnianką – **cmentarza wojennego z I wojny światowej**. Nieco utrudniony jest dojazd do niego od tej właśnie strony.

Dojazd do cmentarza wojennego nr 131

Najpierw, w osiedlu **W Granicach** należy skierować się w lewo na zachód z trasy **Okrężnego Szlaku Rowerowego** i utwardzoną drogą przejechać 1350 metrów.

Następnie, przy posesji z numerem Wyskitna nr 410 należy skręcić w prawo w nową drogę betonową docierając nią jedynie do skrajów posesji. Tu skręcić w lewo w trawiastą drogę gruntową i mijając otwarte pole dojechać do kolejnej posesji, przed którą należy znowu skręcić w lewo na południe by po chwili znaleźć się na innej drodze betonowej prowadzącej na zachód.

Po przebyciu pół kilometra pojawi się dróżka biegnąca przez pola w prawo na północ, w stronę zadrzewień nad Wyskitnianką, w których chowa się cmentarz. Dalszą drogę wskażą umieszczone tam znaki.

STRÓŻE – CMENTARZ WOJENNY NR 131

Ten cmentarz różni się od wielu innych brakiem patosu. Jego ogrodzenie i wejściowe bramki przypominają dawne dworskie cmentarzyki. Lekkie metalowe sztachety rozpięto pomiędzy tynkowanymi słupkami, których krawędzie oblicowane zostały drobnymi rzeczonymi otoczakami.

Projektantem cmentarza był Jan Szczepkowski, polski artysta rzeźbiarz, który pełnił służbę frontową do maja 1915, kiedy na skutek odniesionych ran uznany został za niezdolnego do walki i skierowany później do Oddziału Grobów Wojennych. Pełnił w nim funkcję kierownika artystycznego okręgu Łużna i zaprojektował wiele cmentarzy.

Typowe są kamienie nagrobkowe z żeliwnymi krzyżami na mogiłach. Inną natomiast od reszty formę ma pomnik – kamienny obelisk na szerokim postumencie o wyraźnie germańskim charakterze. Na wieńcu otaczającym pomnik znajdują się herby Królestwa Węgier, Cesarstwa Austrii oraz Cesarstwa Niemieckiego. Prawdopodobnie powstał on odrębnie od reszty cmentarza, być może z prywatnej fundacji rodzin spoczywających tu oficerów armii niemieckiej i austro-węgierskiej.

Na cmentarzu pochowano 95 żołnierzy z armii austro-węgierskiej, 11 z armii niemieckiej i 8 z armii rosyjskiej. Cmentarz jest miejscem wiecznego spoczynku żołnierzy biorących udział w Bitwie Gorlickiej, która toczyła się w pierwszych dniach maja 1914 roku.

W 1915 roku Grybów wraz z okolicami stanowił przyfrontowe zaplecze dla majowej ofensywy austriacko-niemieckiej przełamującej linię rosyjskie w Karpatach, znanej jako Bitwa Gorlicka. Liczne w okolicy cmentarze wojenne znaczą miejsca ciężkich walk, w których po obu stronach ginęli również Polacy.

Jadąc dalej na północ trasą szlaku przecina się niepozorne tutaj koryto Wyskitnianki i skrajem lasu dojeżdża do miejsca, w którym pieszy szlak zielony, biegnący od stacji kolejowej w Stróżach, zagłębia się w las wznosząc na grzbiet Maślanej Góry.

 Skrzyżowanie z **zielonym szlakiem pieszym** relacji Stróże – Krynica-Zdrój przez Maślaną Górę.

W odległości pół kilometra, przy skrzyżowaniu dróg zlokalizowane jest miejsce postojowe z zadaszeniem, mapą szlaku i stojakami na rowery.

3 (7,9 km) **Przystanek** **Wyskitna**

W tym miejscu można odpocząć sycąc oczy malowniczymi krajobrazami – albo wybrać się pieszo szlakiem na Maślaną Górę.

Można też zmienić dalszą trasę jazdy rowerem – albo korzystając z zielonych znaków Szlaku Królewskiego skrócić w prawo na północny wschód w stronę **Szalowej**, by obejrzeć tamtejszy wyjątkowy zabytkowy kościół. Następnie wrócić drogą do **Polnej** na trasę Wokół Ziemi Grybowskiej, albo korzystając z również zielonych znaków szlaku pieszego zjechać przez Wyskitną do Stróż.

 Skrzyżowanie z **zielonym szlakiem pieszym** relacji Stróże – Krynica-Zdrój przez Maślaną Górę.

 Skrzyżowanie z **Królewskim Szlakiem Rowerowym** relacji przełęcz Przystop w Paśmie Radziejowej, przez Stróże do Szalowej i Biecza.

Spacer szlakiem zielonym na Maślaną Górę

Odległość 4 300 m, podejścia 355/19 m, czas 1 h

W miarę wznoszenia się po stronie południowej odsłania się panorama Gór Grybowskich zamykających szerokim pierścieniem kotlinę wokół Grybowa. Od zachodu, spoza poprzecinanych polami uprawnymi wzniesień Pogórza Rożnowskiego, wylaniają się zalesione wierzchołki Jodłowej Góry i Rosochatki. Charakterystyczny ciemnozielony wał Jaworza widoczny jest bardziej ku południowi, za Grybowem. Wprost na południu, ponad wysokie płaskie wzniesienia, sterczy pokryty całkowicie lasem wierzchołek Chełmu. Od wschodu pasmo kończy szeroka i bliska już kulminacja Maślanej Góry.

Szlak prowadzi drogą gruntową, którą wchodzi zaraz w las. Stąd zaczyna się podejście, miejscami dość strome. Na odcinku 2 km pod szczyt Zielonej Góry (690 m n.p.m.) trzeba wnieść się ponad 200 metrów.

Mijając szczyt od północy, szlak schodzi na płytką przełęcz z prostopadłą drogą leśną. Grzbiet podcina tu od północy nisza źródłiskowa potoku Szalówka, a od południa nisza Cisowego Potoku. Kolejne podejście prowadzi na północny wierzchołek kulminacji Maślanej Góry, a potem stromo na jej właściwy szczyt z wieżą telekomunikacyjną.

Cały masyw Maślanej Góry pokrywa gęsty las bukowo-jodłowy, więc choć wysoki maszt dostrzegalny jest z dalekich okolic, to na Maślanej Górze trudno liczyć na widoki.

Natomiast dalej, schodząc szlakiem z wierzchołka, po trzystu metrach zobaczyć można rozdroże, z którego w prawo w dół schodzi znakowana niebiesko-białymi znakami trasa ścieżki przyrodniczej prowadzącej do leżącego blisko kilometr dalej Beskidzkiego Morskiego Oka, niewielkiego śródleśnego jeziora.

Jest to osobliwość przyrodnicza, mająca związek z osuwiskiem Szklarki. Jezioro powstało na skutek obrywu i zsunięcia ze zboczy Maślanej Góry mas skalnych – głównie piaskowców i łupków, które zatamowały wody potoku Szklarka.

Samo jezioro nie jest tak imponujące, jak całość potężnego osuwiska, które jednak skrywa dość szczelnie las.

Jego długość, począwszy od stromych krawędzi obrywu pod granią Maślanej Góry na wysokości 725 m n.p.m. do krańców jeziora kilkaset metrów niżej, liczy 2 840 metrów przy średniej szerokości ponad 500 metrów. Ocenia się, że powierzchnia poślizgu mas skalnych leży średnio 20 metrów poniżej powierzchni gruntu – co daje pojęcie o objętości i ciężarze zsuniętego materiału.

Pierwszym badaczem osuwiska Szklarki był Ludomir Sawicki. W roku 1917 wydał jego szczegółową monografię, która stała się podstawowym materiałem referencyjnym, najczęściej cytowaną pracą przy dalszych badaniach osuwisk w Karpatach.

Dlatego wśród geologów rozpowszechniona jest też nazwa „osuwisko Sawickiego”. Prowadzone dawniej obserwacje terenowe, potwierdzone wpisami w księgach parafialnych Szymbarku, dowodzą istnienia lokalnych ruchów masowych na obszarze osuwiska, zdarzających się po okresach intensywnych opadów. Również prowadzone współcześnie dokładne analizy dendrologiczne potwierdzają jego niestabilność.

Z przystanku Wyskitna zaczyna się zjazd wygodną asfaltową drogą przez las Panigóra, a potem jego skrajem. Droga długo biegnie wysokim otwartym grzbietem z widokami pogórza, ale na zjeździe do Polnej pojawia się aleja parkowa dawnego majątku. Piękny, zabytkowy starodrzew z trzystuletnimi lipami i dębami wygląda szczególnie atrakcyjnie jesienią.

W perspektywie drogi pojawia się sylwetka zabytkowego kościoła w Polnej. Przechodząc uważnie drogę Stróże – Łużna dojeżdża się do miejsca postojowego z zadaszeniem, mapą szlaku i stojakami na rowery.

4 (10,6 km) Przystanek Polna kościół

Przystanek zlokalizowany jest obok drewnianego kościółka oraz szkoły podstawowej.

Polna

Wieś leży w łagodnym obniżeniu, ciągnącym się od Stróż w kierunku Łużnej na północ od zalesionego masywu Maślanej Góry. Tym obniżeniem biegnie tor linii kolejowej ze Stróż na wschód, w kierunku Gorlic. Tędy przemieszczały się na linię frontu w maju 1915 roku rozładowywane w Stróżach oddziały armii Austro-Węgrów. Warto zobaczyć tu drewniany kościół parafialny pw. św. Andrzeja Apostoła, pochodzący z XVI wieku, a w jego wnętrzu podziwiać oryginalną szesnastowieczną polichromię.

KOŚCIÓŁ pw. św. ANDRZEJA APOSTOŁA

Kościół parafialny pw. św. Andrzeja Apostoła pochodzi z XVI wieku. Przebudowany został w XIX wieku. W latach sześćdziesiątych XX wieku w prezbiterium kościoła odkryto polichromowaną dekorację pochodzącą z XVI wieku. Ukazuje ona cykl 29 scen poświęconych życiu i męce Jezusa.

Jest to kościół jednonawowy o konstrukcji zrębowej, szalowany i pokryty blachą. Nawę i prezbiterium nakrywa stromy dach, który ponad starszą częścią kościoła wsparty jest na wieżbie storczykowej typu gotyckiego. W dachu sygnaturka z latarnią zwieńczona stożkowym daszkiem.

W ołtarzach kościoła znajdują się obrazy z XVI i XVIII wieku, podobnie zabytkowe są ambona i chrzcielnica.

W Polnej **Szlak Okrężny** krzyżuje się ponownie z dwoma innymi szlakami rowerowymi.

Skrzyżowanie z **Królewskim Szlakiem Rowerowym** relacji przełęcz Przystop w Paśmie Radziejowej, przez Stróże do Szalowej i Biecza.

Skrzyżowanie z **Wielokulturowym Szlakiem Rowerowym** relacji Przełęcz Wysowska - Bobowa.

5. W DOLINIE BIAŁEJ I NA POGÓRZCU

Do miodów, do koni, do winnicy

Pięty odcinek trasy to bardziej szlak kulturowy niż widokowy – choć daleka perspektywa Gór Grybowskich zamykających pogórze od południa jest stale widoczna.

Niemęcząca rekreacyjna trasa prowadzi na odwiedzenie wyjątkowego

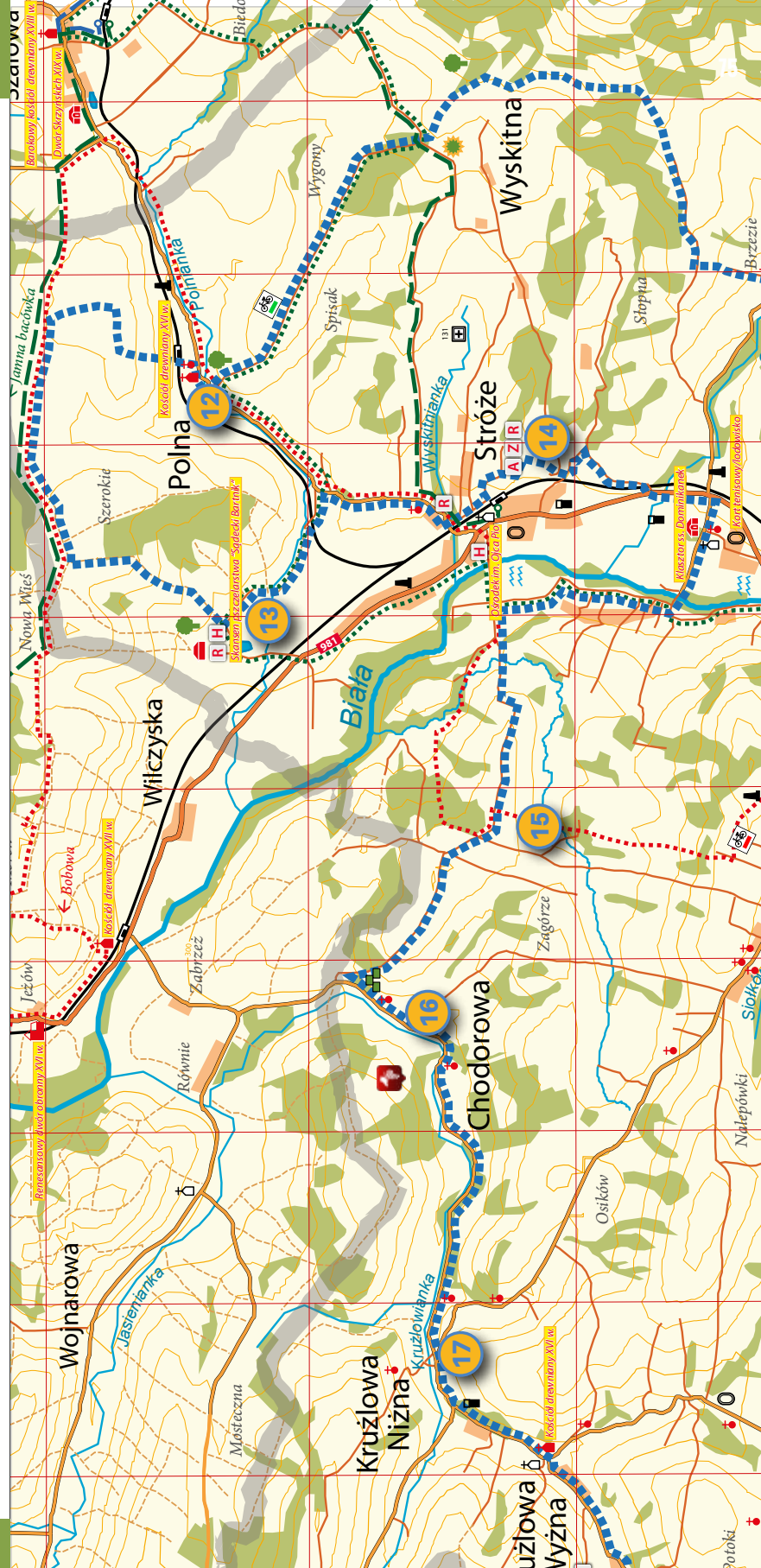
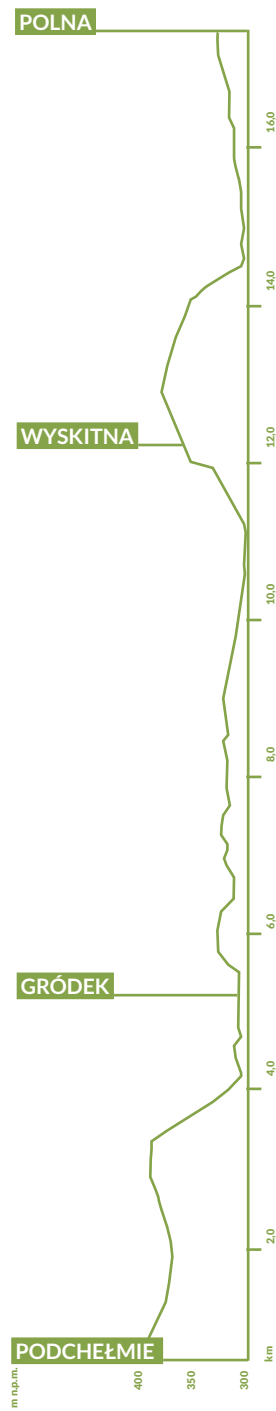
gospodarstwa pasiecznego – skansenu, ośrodka jazdy konnej, a na koniec winnicy.

PRZEBIEG TRASY: 12. Polna, 13. Stróże, Sądecki Bartnik, 14. Stróże Ośrodek Hipoterapii, 15. Siołkowa Zagórze, 16. Chodorowa, winnica, 17. Krużłowa.

O trasie

Długość odcinka: 17,6 km
Czas przejazdu: 1:30 godziny
Podjazdy/zjazdy: 261/255
Kolar znaków: niebieski

1 (0,0 km) Przystanek – 12 – Polna, kościół

Od przystanku Polna trasa szlaku prowadzi prosto na północ, przez przejazd kolejowy, mijając cmentarz wznosi się na otwarty grzbiet Dział, ograniczający dolinę Polnianki i dociera do drogi lokalnej biegnącej na zachód.

Tu powtórnie spotyka się ze znakami szlaku rowerowego Wielokulturowego, który od Polnej robi dodatkową pętlę przez Szalową. Widokowym grzbietem wśród pól biegnie również zielony szlak pieszy.

Skrzyżowanie z **Wielokulturowym Szlakiem Rowerowym**, znaki czerwone,

Skrzyżowanie z zielonym szlakiem pieszym

Po minięciu osiedla Szerokie szlaki rozchodzą się: Wielokulturowy i pieszy będą dalej na zachód, a Szlak Okrężny skręca w lewo na południe. Wąski grzbiet między dwoma dolinkami potoków opada w kierunku Białej.

Brzegiem lasu i pomiędzy zadrzewieniami droga doprowadza na skraj rozległego obszaru, gdzie na wysokim i szerokim tarasie Białej w **Stróżach**, częściowo na terenie dawnego majątku państwa Zarembów, rozpościera się miodowe gospodarstwo „**Sądecki Bartnik**”, unikalny w skali kraju

kompleks promujący w bardzo pomysłowy i szlachetny sposób staropolską tradycyjną kulturę miodu.

Tu znajduje się kolejne miejsce postojowe z zadaszoną fawą, mapą szlaku i stojakami na rowery.

2 (4,3 km) Przystanek – 13 – Stróże, Sądecki Bartnik

Oprócz części handlowo-dystrybucyjnej znajdują się tutaj: skansen pszczelarstwa z imponującą kolekcją barci i uli, (pokazujących w skrócie chyba całą historię pszczelarstwa), przeniesione z innych miejsc zabytkowe budynki drewniane – przykłady dawnego budownictwa wiejskiego okolic, galeria rzeźby w drewnie – wspaniały efekt organizowanych tu ogólnopolskich plenerów, zachowany fragment parku podworskiego wraz z dworem, stylowa restauracja oraz drewniane domki z pokojami gościnnymi.

Najmłodszy znajdują tutaj również takie atrakcje, jak zwierzyńiec ze strusiami afrykańskimi, konikami huculskimi, kucykami, osiołkami, kozami, pawiem i kaczkami. Są też przejażdżki zaprzęgiem konnym i zręcznościowy tor przeszkód. To miejsce to obowiązkowy punkt w podróży doliną Białej.

MIODY ZE STRÓŻ

Gospodarstwo pasieczne „Sądecki Bartnik” w Stróżach, prowadzone przez Janusza Kasztelewicza od wielu już lat kontynuuje dawne miejscowe tradycje wytwarzania miodów.

Przydomowe pasieki, składające się z kilku lub kilkunastu uli, istniały w tych okolicach od wieków, dostarczając miody rodzinom i stanowiąc dodatkowe źródło utrzymania. Współcześnie dawne motywacje do hodowli pszczół zanikają – jednak nie zanika pasja. Dzięki niej powstało to gospodarstwo, które zajmuje się nie tylko produkcją i sprzedażą miodu, ale też edukacją przyrodniczą i promocją pszczelarstwa.

W miejscowym sklepiku „Miodowej Spizarni”, zaopatrzyć się można w miody naturalne spadziowe, wrzosowe, wielokwiatowe, lipowe, akacjowe, gryczane, rzepakowe, nektarowo-spadziowe i wiele innych produktów pszczelich. Są również miody pitne – półtoraki, dwójniaki i trójniaki, a także literatura popularna i fachowa dotycząca pszczelarstwa.

„**Sądecki Bartnik**” to nie tylko świetny pomysł na atrakcyjne spędzenie kilku godzin z rodziną – to również dobre miejsce na dłuższy pobyt i poznawanie pogórza na rowerze, leży bowiem w węzle szlaków rowerowych, w skrajnym od północy miejscu szlaku okrężnego Wokół Ziemi Grybowskiej.

Gospodarstwo dysponuje miejscami noclegowymi o dobrym standardzie turystycznym w drewnianych domkach wśród zieleni, a także własną restauracją o stylowej architekturze.

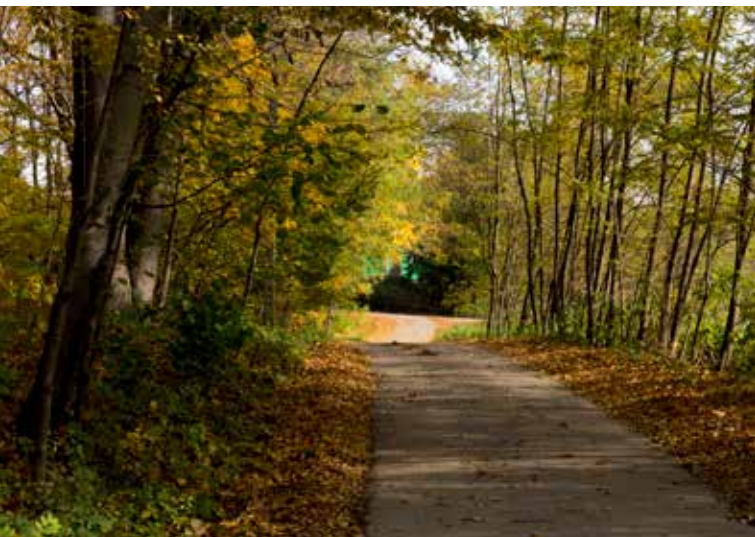
Dojazd jest tu łatwy nie tylko samochodem, ale i pociągiem z własnymi rowerami. Dotarcie na rowerze ze stacji PKP w Stróżach do przystanku „Sądecki Bartnik” zajmuje około kwadransa.

Skrzyżowanie z **Królewskim Szlakiem Rowerowym** relacji przełęcz Przystóp w Paśmie Radziejowej, przez Stróże do Szalowej i Biecza.

Opuszczając **Gospodarstwo Pasieczne** szlak rowerowy okrąża jego parkową część ze starodrzewem i kieruje się na wschód skrajem tarasu Białej, wzdłuż jej niewielkiego dopływu - Polnianki.

Przekracza tor kolejowy linii Stróże – Zagórz i dociera do drogi Stróże – Łużna. Tu skręca na południe i prowadzi w dół do centrum Stróż, mijając restaurację Pałacyk pod Różą, gdzie można posilić się w podróży.

W miejscu, gdzie droga kieruje się pod wiadukt kolejowy linii Tarnów – Muszyna, szlak odbija w lewo na wschód i wiedzie wzdłuż torów i warsztatów kolejowych. Przez ponad sto lat rytm życia Stróż wyznaczał stukot kół pociągów.

Stróże

Stróże – przed wiekami gródek strzegący powstających w dolinie Białej posiadłości klasztornych i rycerskich. W późniejszych wiekach własność Jeżowskich i Szalowskich. O kolejowej tradycji przypominają, ogromne jak na tę wiejską okolicę, budynki stacyjne wybudowane w końcu XIX wieku. Tu krzyżują się szlaki kolejowe – od linii Tarnów – (Krynica) – Leluchów, odchodzi na wschód linia w kierunku Zagórz przez Jasło i Krosno. Tradycyjnie kolejarska miejscowość zaczyna zdobywać nową specjalność – to rehabilitacja osób niepełnosprawnych. A także szkolenia i turystyka grupowa.

KOLEJE KARPACKIE

Tutejszy węzeł kolejowy odegrał istotną rolę w przygotowaniach do Bitwy Gorlickiej, znajdując się najbliżej pozycji wyjściowych zaplanowanego przez Niemców uderzenia. Od Nowego Sącza docierały tu transporty wojskowe. Jedynie niewielką ich część i dopiero przed samą bitwą pod osłoną mgły i nocy, wysłano dalej na północ w stronę Ciężkowic-Bogoniowic – większość rozładowała się w Grybowie i Stróżach. W sumie do wszystkich stacji przyfrontowych dotarło do dnia ofensywy 640 pociągów wojskowych.

Na odcinku pomiędzy Gromnikiem a Gorlicami skoncentrowano oddziały liczące ponad 200 000 ludzi. Wojsko i materiały wojenne dostarczane były z zachodu i południa koleją poprzez Nowy Sącz i Grybów. Główne uderzenie skierowane było w rejon Gorlic, a do jego przygotowania wykorzystano niespotykaną wcześniej w takiej skali na froncie wschodnim – ciężką artylerię.

Potężne działania ofensywne Austrii i Niemiec rozpoczęte 2 maja 1915, w ciągu kilku następnego dni zakończyły się przełamaniem frontu i wyparciem Rosjan z Galicji.

To właśnie względy militarne były pierwszoplanowym czynnikiem przy podejmowaniu przez rząd wiedeński w połowie wieku XIX decyzji o budowie linii kolejowych w Galicji. Jako pierwsza ukończona została w roku 1861 linia kolejowa biegnąca zewnętrznym łukiem Karpat, łącząc Kraków ze Lwowem poprzez między innymi, Tarnów. W następnych latach budowano kolejne linie łączące Tarnów z Leluchowem i Preszowem, a także Zwardoń z Nowym Sączem i Stróże z Zagórzem.

W latach międzywojennych jeździła tędy z Warszawy do Krynicy-Zdroju słynna Luxtorpeda. Współcześnie przez Stróże jeżdżą pociągi do Nowego Sącza, uzdrowisk nad Popradem oraz do Krynicy-Zdroju. Trasa do Zagórz, przez Biecz, Jasło jest po latach zaniedbania sukcesywnie modernizowana i przywracany jest na tej linii ruch pasażerski.

Kolejarska, przez wiele dziesięcioleci, miejscowość, zaczyna zdobywać nową specjalność – to rehabilitacja osób niepełnosprawnych. A także szkolenia i turystyka grupowa. Od 2002 roku, staraniem Fundacji Pomocy Osobom Niepełnosprawnym, w Stróżach działa **Centrum Szkoleniowo-Rehabilitacyjne im. Ojca Pio**.

Jest tu hotel z krytą pływalnią, salą konferencyjną i kawiarenką internetową, a zarazem placówka Warsztatów Terapii Zajęciowej dla osób niepełnosprawnych. Celem działalności Warsztatów Terapii Zajęciowej jest rehabilitacja społeczna i zawodowa i przystosowanie do możliwie najbardziej samodzielnego życia. Goście i kuracjusze korzystają z basenu, sauny, jacuzzi oraz z nowoczesnych gabinetów rehabilitacyjnych.

Fundacja prowadzi też **Ośrodek Hipoterapii i Dogoterapii**, położony z dala od centrum, w malowniczej, spokojnej okolicy. Atrakcyjne tereny wokół przeznaczone do jazdy wierzchem i bryczką. Znajdują się tu konie huculskie, przyjazne i łagodne, przeznaczone do terapii oraz polskie konie szlachetne półkrwi, a także ogiery i klacze czystej krwi arabskiej.

3 (7,2 km) Przystanek – 14 – Stróże, Ośrodek Hipoterapii

Droga łukiem omija teren warsztatów kolejowych i doprowadza do wjazdu na teren Ośrodka – tu znajduje się miejsce postojowe z zadaszaniem, mapą i stojakami na rowery.

Kolejnym obiektem Fundacji jest **Stadion Paraolimpijski**, oddany do użytku w roku 2016. Jego pełnowymiarowe boisko do piłki nożnej pokryte jest syntetyczną trawą, jest też bieżnia i stanowisko do rzutu młotem. Stadion wykorzystywany jest do celów rekreacji i sportu amatorskiego. Odbywają się tu szkolenia młodzieży w ramach Akademii Kolejarz i spartakiady, a na jego zapleczu działa Centrum Sportowo-Rehabilitacyjne dla chorych na Stwardnienie Rozsiane.

Trasa szlaku okrąży teren Ośrodka Hipoterapii, następnie miją stadion i wydostaje się na drogę Stróże – Wyskitna, gdzie kieruje się w prawo. Nie przecinając torów PKP odbija od przejazdu kolejowego w lewo na południe inną drożką wzdłuż potoku Słopnianka. Na skrzyżowaniu skręca ostro w prawo przez mostek i pokonując niewielkie wzgórze zbliża się ponownie do linii kolejowej.

Za przejazdem kolejowym biegnie krótkim odcinkiem ruchliwą drogą Grybów – Tarnów, by w centrum wsi Biała Niżna skierować się w prawo na zachód. Tu zaraz rzuca się w oczy okazały kompleks klasztorny siostr Dominikanek.

KLASZTOR SIÓSTR DOMINIKANEK W BIAŁEJ NIŻNEJ

W połowie XIX wieku stał na tym miejscu murowany dworek parterowy hrabiny Konstancji Stadnickiej, właścicielki dóbr w Białej Niżnej i Gródku. Podarowany zakonowi dwór wraz z przyległym gospodarstwem rolnym siostry objęły w roku 1895. W pierwszej połowie XX wieku zabudowania klasztorne sukcesywnie powiększono, dobudowując piętro z charakterystyczną kolumnadą, prostopadłe skrzydło oranżerii i ostatecznie modernistyczną kaplicę, ukończoną już po wojnie. Służyła ona jako kościół parafialny do roku 2000, kiedy oddany został nowy kościół.

KOMPLEKS SPORTOWO-REKREACYJNY

Po lewej stronie natomiast znajduje się obszerny kompleks sportowo-rekreacyjny z halą lodowiska – kortu, a także trasą rowerowo-rolkową, siłownią zewnętrzną i wiatą. Miejsce to również pełni rolę przystanku na trasie Okrężnego Szlaku Rowerowego.

Biała Niżna

Wieś o nazwie Biała istniała jeszcze przed założeniem miasta. Na miejscu dawnego dworu hrabiny Stadnickiej stoją zabudowania klasztoru ss. św. Dominika. Starannie utrzymane zabudowania są jednym z cenniejszych zabytków gminy. Przy drodze Biała Niżna – Gródek znajduje się cmentarz zamordowanych w czasie II wojny światowej 360 Żydów. O tej zbrodni przypomina wyryty na płycie nagrobnej napis w języku polskim, angielskim i hebrajskim.

Przez nadrzeczne łąki trasa kieruje się na most na Białej, za którym łączy się ze Szlakiem Królewskim. Po skręceniu w prawo, na północ, oba szlaki prowadzą nad rzeką, skrajem osiedla Zawodzie.

Skrzyżowanie z **Królewskim Szlakiem Rowerowym** relacji przełęcz Przysłop w Paśmie Radziejowej, przez Stróże do Szalowej i Biecza.

Na kolejnym skrzyżowaniu, już w Stróżach, pojawiają się znaki czerwone szlaku Wielokulturowego.

Skrzyżowanie z **Wielokulturowym Szlakiem Rowerowym** relacji Przełęcz Wysowska – Bobowa.

Oba te szlaki odbijają razem w prawo, by przez Stróże skierować się do Polnej, natomiast niebieski szlak okrężny skręca w tym miejscu w lewo na zachód i prowadzi przez Stróże

Wyżne w stronę **Chodorowej**. Krótkim podjazdem opuszcza taras Białej i dalej wznosi się wśród pól mijając zagajniki, by dotrzeć w pobliże nowej kaplicy wzniesionej dla mieszkańców **Siołkowej-Zagórza**. Kaplica Miłosierdzia Bożego na Zagórzcu została wybudowana w latach 1998 – 2000, a kamień węgielny poświęcił Ojciec Święty Jan Paweł II.

Na skrzyżowaniu przed kaplicą pojawiają się znaki Szlaku Wielokulturowego, biegnącego przez wzniesienie Matulanki od Grybowa i kierującego się dalej na północ, w stronę Białej i do Stróż Zawodzia.

Skrzyżowanie z **Wielokulturowym Szlakiem Rowerowym** relacji Przetęcz Wysowska – Bobowa.

Aby dojechać do kaplicy, należy opuścić na chwilę trasę szlaku okrężnego i skierować się w lewo około 200 metrów na południe Szlakiem Wielokulturowym. Nieco dalej zlokalizowany jest kolejny przystanek na trasie Szlaku Okrężnego – z wiatą, mapą i stojakami na rowery.

4 (13,2 km) Przystanek Kaplica w Zagórzcu

Miejsce jest dobrym punktem widokowym na otaczające Góry Grybowskie przesłonięte nieco ostatnimi wzniesieniami Pogórzca Rożnowskiego przed Grybowem i Siołkową.

Na południowym zachodzie widać lesiste wierzchołki **Rosochatki** (749,6 m n.p.m.) i **Góry Jodłowej** (716,4 m n.p.m.), na wprost, na południu wynurza się zza **Matulanki** ciemny grzbiet Postawnego i Jaworza, a ku wschodowi wystają dwie kopuły – Modynianki i Chełmu. Całkiem na wschodzie niknie niemal za wzgórzami masyw Maślanej Góry. Choć widoczność nie jest tu najlepsza, to jest to całkiem nowa i interesująca perspektywa.

Po powrocie na szlak okrężny i jeździe dalej na północny zachód, dociera się wkrótce do kolejnego skrzyżowania, na którym Szlak Wielokulturowy kieruje się wprost na północ, a Szlak Okrężny skręca w lewo i biegnie grzbietem na zachód. To już Chodorowa.

Wkrótce zaczyna się zjazd w dolinę **Kruźlowianki**, którą prowadzi następna część trasy. Szlak skręca w lewo w drogę Wilczyska – Kruźłowa i po chwili mija piętrzące się w zboczu po lewej, przesłonięte drzewami i zaroślami, skałki dawnego kamieniołomu z czasów austriackich. Odsłaniają się w nim gruboławicowe piaskowce i drobnowarstwowe margle ilaste związane z fliszem karpackim.

CHODOROWA

Ta niewielka miejscowość leżąca w dolinie Kruźlowianki i na otaczających ją wzgórzach zyskuje ostatnio sławę dzięki tutejszej winnicy.

WINNICA CHODOROWA

Winnica Chodorowa położona jest na wysokości 300 – 370 m n.p.m. na południowym stoku o nachyleniu około 17%. Dzięki temu winorośle mają dostęp do promieni słonecznych maksymalnie długo. Obecna powierzchnia winnicy to około 1,4 ha, na której rośnie 6 000 krzewów winorośli. Docelowo winnica będzie zajmować obszar 3,5 ha, na którym będzie uprawiane 15 000 krzewów.

Wina powstają ze szczepów Rondo, Regent, Jutrzenka, Solaris, Hibernal, Johanniter, Bianca, Muscat, Seyval Blanc, a wszystkie grona zbierane są ręcznie. Winobranie trwa od pierwszych dni września po późny październik, kiedy to grona osiągną swoją pełną dojrzałość i wyjątkową słodycz.

Podłoże Winnicy Chodorowa stanowią gliny, które sprzyjają powstawaniu win bogatych w alkohol i glicerynę. Odpowiednie nasłonecznienie, brak zastoisk mrozowych i dobra ekspozycja słoneczna sprawiają, że winorośl ma dobre warunki do dojrzewania, dzięki czemu powstaje wysokiej jakości wino.

5 (15,4 km) Przystanek Chodorowa

Wygodna, mało uczęszczana droga prowadzi na zachód wzdłuż Krużłowianki. Na wysokości skrzyżowania, z którego w prawo do góry prowadzi dróżka do winnicy, zlokalizowany jest kolejny przystanek z mapą szlaku, zadaszeniem i stojakami na rowery.

6 (17,9 km) Przystanek Krużłowa Niżna, OSP

Ta sama droga wije się dalej łagodnie doliną Krużłowianki na zachód. W **Krużłowej Niżnej**, przy Domu Ludowym zlokalizowany jest również przystanek z mapą szlaku, zadaszeniem i stojakami na rowery.

6. PRZEZ ROSOCHATKĘ W GÓRY GRYBOWSKIE Z widokiem na pogórze i na Tatry

Szósty i ostatni odcinek trasy okrężnej prowadzi z powrotem w Góry Grybowskie. Z głęboko wciętej doliny potoku Krużlowianka następuje długi i coraz bardziej stromy podjazd na przełęcz Wilczy Dół, pomiędzy Rosochatką a Jodłową Górą.

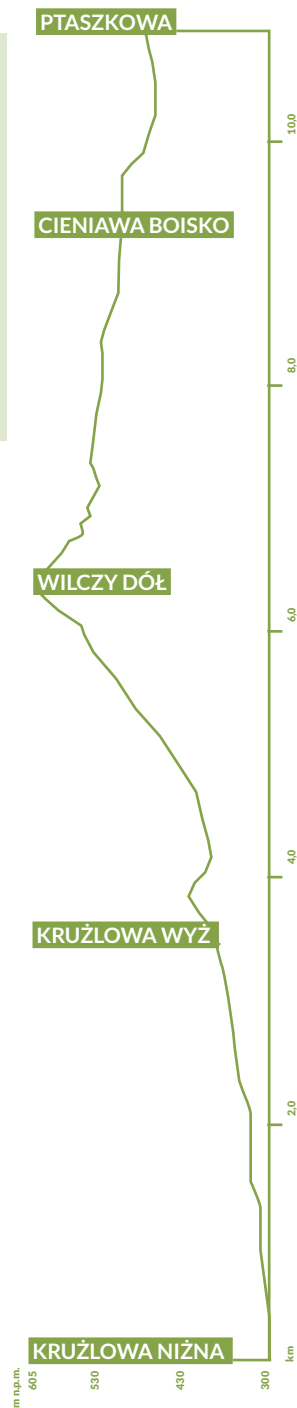
Po północnej stronie przełęczy otwierają się widoki pogórza, a po stronie południowej na Beskidy i Tatry.

PRZEBIEG TRASY: 17. Krużlowa Niżna, 18. Krużlowa Wyżna (19. Krużlowa Wyżna OSP), 20. Cieniawa, boisko sportowe, 1. Ptaszkowa, centrum.

O trasie

Długość odcinka: **10,9 km**
Czas przejazdu: **1:15 godz.**
Podjazdy/zjazdy: **331/183**
Kolor znaków: **niebieski**

1 (0,0 km) Przystanek - 17 - Krużlowa Niżna, OSP

W Krużlowej Niższej szlak prowadzi najpierw prosto na zachód. Droga wije się wraz z rzeką pomiędzy wzgórzami porożcinanymi polami i zagajnikami. Osiedla i pojedyncze gospodarstwa widać nie tyle na dnie doliny, co na wyżej położonych zboczach.

To zmienia się dalej, w **Krużlowej Wyższej**, gdzie zabudowa w samej dolinie gęstnieje, droga skręca w stronę południa i w perspektywie doliny pojawia strzelista biała wieża nowego kościoła parafialnego.

Krużlowa

W głęboko wciętej dolinie potoku Krużlowianka, wśród łagodnych wzniesień Pogórza Rożnowsko-Ciężkowickiego leżą wsie o prastarym rycerskim rodowodzie – Krużlowa Wyżna i Niżna. Parafia powstała na początku XIV wieku, w końcu tego samego wieku Krużlowa stała się siedzibą rodu Pieniążków. Z fundacji Jana Pieniążka wybudowany został w 1520 roku drewniany kościół.

2 (1,1 km) Przystanek - 18 - Krużlowa Wyżna

Obok zabytkowego drewnianego kościoła zlokalizowany jest przystanek trasy rowerowej z zadaszeniem, mapą oraz stojakami na rowery.

KOŚCIÓŁ pw. NARODZENIA MARII PANNY

Stary wiekowy kościółek pw. Narodzenia NMP stoi po drugiej stronie strumienia, otoczony kamiennym murem i rozłożystymi lipami. Zbudowany w 1520 roku z fundacji właściciela wsi Jana Pieniążka. Gotycki z barokowymi przekształceniami, konstrukcji zrębowej, ma stromy dach z barokową wieżyczką na sygnaturkę i latarnią.

Przez otwarty stale przedsionek można zajrzeć do wnętrza, gdzie w dziewiętnastym wieku odkryty został dla świata sztuki prawdziwy skarb – Madonna z Krużlowej. Ta średniowieczna rzeźba przedstawia Matkę Boską z Dzieciątkiem w typie Pięknej Madonny. Nieznany jest jej autor ani miejsce pierwotnego przeznaczenia, ale jako czas powstania podaje się najczęściej rok 1410. Madonna z Krużlowej należy do najcenniejszych przykładów rzeźby gotyckiej w Polsce.

Do tego małego wiejskiego kościółka trafić mogła za sprawą któregoś z moźnych właścicieli wsi z rodu Pieniążków, herbu Odrowąż. Na początku XX wieku rzeźba przejęta przez Muzeum Narodowe w Krakowie, zaginiona i odnaleziona po ostatniej wojnie, eksponowana na wielu wystawach w kraju i w Europie, obecnie pozostaje w Muzeum Narodowym w Krakowie.

Może to dzięki ukryciu w kotlinie, może dzięki moźnym protektorom, kościół w Krużlowej posiadał i zachował tak wiele cennych przedmiotów ze średniowiecza i baroku, wśród nich chrzcielnicę kamienną z 1486 roku o dekoracji maswerkowej z kartuszami, na których widnieją herby: Poraj, Odrowąż i Jastrzębiec – oraz dzwon gotycki z 1454 roku.

3 (>1,2 km) Przystanek – 19 – Krużłowa Wyżna, boisko

W Krużłowej Wyżnej przy boisku sportowym obok Domu Kultury zlokalizowany jest jeszcze jeden przystanek z wiatą, mapą turystyczną i stojakami na rowery – wyposażony dodatkowo w otwartą siłownię. Oznakowany dojazd do tego miejsca prowadzi od kościoła w górę około 1200 metrów drogą w kierunku Starej Wsi.

Stara Wieś

Wieś rycerska związana swą historią z sąsiednią Krużłową, położona na granicy dwu krajobrazów – pogórza i gór. Świetne miejsce na niemęczące spacerunki z sielskimi widokami. Tu w okresie międzywojennym ubiegłego wieku, a również w czasie wojny, eksploatowano niewielkie złoża ropy naftowej.

Natomiast szlak okrężny kieruje się od przystanku przy kościele pw. NMP na zachód w stronę Posadowej Mogiłskiej, doliną Ropnika i dociera do granicy gminy Grybów, za którą skręca w lewo, w drogę pnącą się na strome zbocze. Z widokowego grzbiету obniża się z powrotem w dolinę i biegnie dalej granicą gmin Grybów i Korzenna w stronę siodła pomiędzy Rosochatką a Jodłową Górą.

Po przekroczeniu **Ropnika** krajobraz niepostrzeżenie zmienia się z pogórzańskiego na górski, droga pnie się coraz wyżej i coraz bliższy jest las pod Rosochatką.

4 (5,2 km) Miejsce widokowe pod przełęczą Wilczy Dół

W miejscu, w którym po obu stronach drogi, pomiędzy wąskim pasem łąk, pojawia się las zlokalizowana jest tablica z mapą trasy.

To już Góry Grybowskie, Stąd można spojrzeć ostatni raz na północ, na pofalowany krajobraz rolniczego pogórza. Pół kilometra dalej leży przełęcz **Wilczy Dół**, na której szlak rowerowy krzyżuje się ze szlakiem pieszym.

 Skrzyżowanie z **niebieskim szlakiem pieszym** relacji Nowy Sącz – Kopciowa (Krynica-Zdrój) przez Rosochatkę i Jaworze.

Kierując się w lewo na wschód można wejść na Rosochatkę, widząc z góry przez leśne prześwity dolinę Krużłównianki z oboma kościołami.

Kierując się z przełęczą w prawo na zachód podejść można na Jodłową Górę, by z rozległej polany grzbietowej podziwiać perspektywę **Kotliny Sądeckiej** i otaczających ją gór.

Masyw Rosochatki i Jodłowej Góry wznosi się ponad **Pogórzem Ciężkowisko-Rożnowskim** z jednej, a obszernym obniżeniem Kotliny Sądeckiej z drugiej strony i dlatego dostrzegalny i rozpoznawalny jest nie tylko z pogórzy ale też od strony północnego zachodu – z **Gorców** i **Beskidu Sądeckiego**.

Z przełęczy Wilczy Dół droga prowadzi w dół, początkowo przez las, ale wkrótce otwiera się niezwykle widok na góry na południu.

Horyzont zamyka najdalsze **Pasma Radziejowej** – to zachodnia część **Beskidu Sądeckiego** leżąca za doliną Popradu. Bardziej na prawo wznoszą się Gorce i **Beskid Wyspowy**. Ponad Radziejową dostrzec można przy dobrej widoczności białawe zęby Tatr.

Na nieco bliższym planie wznosi się od strony Kotliny Sądeckiej **Pasma Jaworzyny**, wschodnia część Beskidu Sądeckiego. Jeszcze bliżej widać niższe pasmo wzniesień Beskidu Niskiego ciągnące się wzdłuż doliny **Kamienicy Sądeckiej** – przesłonięte długim ciemnym masywem Jaworza skierowanym na wschód, w stronę doliny Białej i rozległej krainy Beskidu Niskiego.

Pod Jaworzem, w malowniczych grupach leżą zabudowania Ptaszkowej, z wyróżniającą się sylwetką nowego kościoła parafialnego.

W dole na wprost leży rozrzucona na szerokim siodle wieś **Cieniawa** przecięta drogą krajową nr 28. Do niej kieruje się dróżka prowadząca z przełęczy Wilczy Dół.

Mijając kolejne domy szlak dociera do boiska sportowego, gdzie znajduje się ostatnie na jego trasie miejsce postojowe z mapą szlaku, zadaszeniem oraz stojakami na rowery.

5 (8,9 km) Przystanek **20** Cieniawa, boisko sportowe

Cieniawa

Cieniawa – miejscowość położona jest przy drodze krajowej Nowy Sącz – Grybów, na dziale wodnym pomiędzy tymi dwoma miejscowościami. Od północy wznosi się lesista góra Rosochatka (717,3 m n.p.m.), od południa natomiast otwarty szeroko horyzont ukazuje odległe pasmo Radziejowej, a przy szczególnie przejrzystym powietrzu – Tatry.

Dalej szlak przekracza drogę nr 28 i mijając kościół parafialny, kieruje się grzbietem działu wodnego początkowo na południe, by potem skrócić stopniowo ku wschodowi wzdłuż torów linii kolejowej Tarnów – Nowy Sącz. Tu mało uczęszczaną gruntową dróżką doprowadza do starego tunelu pod torami. Po drugiej stronie tunelu dróżka pomiędzy polami dociera do drogi Kamionka Wielka – Ptaszkowa i nią na parking przy kościele pw. Wszystkich Świętych, gdzie pętla trasy zostaje zamknięta.

7. Ptaszkowa - Jaworze odcinek górski

Odcinek górski uzupełniający Szlaki Okrężnego trasy wjazdu na Jaworze, przeznaczony jest dla osób uprawiających jazdę górską na rowerze.

Trasa umożliwia dojazd do wieży widokowej na Jaworze drogami gruntowymi, okrusowo pokrytymi błotem.

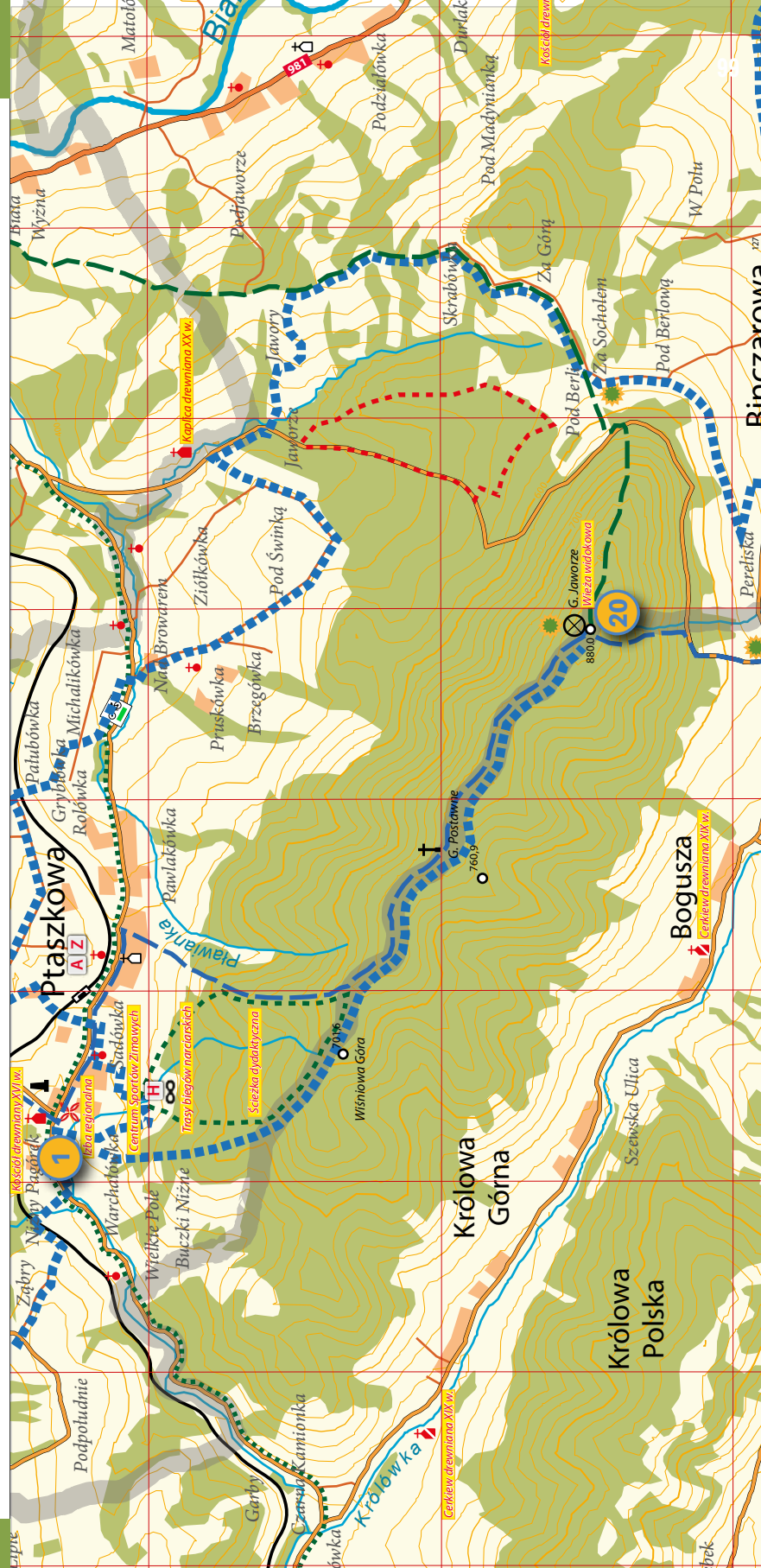
PRZEBIEG TRASY: 1. Ptaszkowa, centrum, obok Centrum Sportów Zimowych w Ptaszkowej, wjazd na Wiśniową Górę, skrzyżowanie ze szlakiem pieszym niebieskim, Postawne, 20. Jaworze, wieża widokowa.

Powrót tą samą trasą do Ptaszkowej.

O trasie

Długość odcinka: 5,5 km
Czas przejazdu: 30 minut
Podjazdy/zjazdy: 42/21
Kolor znaków: niebieski

DANE TELEADRESOWE

Noclegi

Centrum Sportów Zimowych Ptaszkowa

Ptaszkowa 883, tel. 18 415-70-35

Centrum Szkoleniowo Rehabilitacyjne im. Ojca Pio

Ośrodek Wypoczynkowo-szkoleniowy
Stróże 569, tel. 18 445-43-41

Ośrodek Szkoleniowo-Wypoczynkowy Politechniki Warszawskiej

ul. Chłodna 16, Grybów, tel. 18 445-03-04

Pensjonat „Markiza”

ul. Szkolna 4, Grybów, tel. 18 445-01-51

Przystanek Grybów

Pokoje Gościnne Jadwiga Jeżak
ul. Grottgera 3, Grybów, tel. 500 845 606

„Sądecki Bartnik” Anna i Janusz Kasztelewicz

Pokoje gościnne
Stróże 235, tel. 18 445-18-82, 414-05-77
e-mail: bartnik@bartnik.pl
www.bartnik.pl

Słoneczne Tarasy Hotel

Biała Niżna, tel. 18 521-38-74

Zajazd u Krystyny

Ptaszkowa 737, tel. 661 744 262

W Lasku Brzozowym, Kazimierz Głowczyk, Agroturystyka

Kąclowa 355, 33-330 Grybów, tel. 18 447-23-22 (w sezonie)

Chata u Migacza, Urszula Migacz, Agroturystyka

Biała Niżna 206 (Podchelmie), 33-330 Grybów, tel. 516 183 181

Gastronomia

Biała Niżna

Restauracja Słoneczne Tarasy

tel. 18 521-38-74

Grybów

Stołówka Miejska

ul. Ogrodowa 4, tel. 18 445-03-80

Grybów

Pub „Feniks”

Rynek 17, tel. 18 440-87-40

Grybów

Caffè Bistro

Grunwaldzka 29, tel. 609 010 665

Grybów

„Pizza Family”

1. Rynek 19, tel. 18 440-87-40

2. Tadeusza Kościuszki 9, tel. 18 445-23-23

Ptaszkowa

Zajazd u Krystyny

Ptaszkowa 737, tel. 661 744 262

Stróże

Restauracja „Bartna Chata”

Gospodarstwo Pasieczne „Sądecki Bartnik” A. i J. Kasztelewicz

Stróże 235, tel. 18 414-05-78

Restauracja posiada certyfikat:

„Karczma Regionalna Małopolski” Małopolskiej Organizacji Turystycznej

Stróże

Pałacyk pod Różą

Stróże 335, tel. 18 440-89-40.

e-mail: biuro@palacykpodroza.pl

Cieniawa

Karczma przy Dworze (obok wyciągu narciarskiego Cieniawa Ski)

Cieniawa - Dwór, Pańskie Pola, tel. 602 595 527

Pozostałe

Stacja Narciarska Cieniawa - Ski

Cieniawa - Dwór - Pańskie Pola
tel.: 602 810 249 lub 602 595 527

Bankomaty

Grybów, Bankomat Pekao SA, Kościuszki 2
Grybów, Bankomat Bank BPH, ul. Kościuszki 2
Grybów, Bankomat PKO BP, Rynek 14
Grybów, Bankomat PKO BP, Grunwaldzka 7
Grybów, Bankomat Bank BPS, Rynek 13
Ptaszkowa, Bankomat BS Grybów
Ptaszkowa 898, Bankomat BS Łącko
Stróże 597, Bankomat Bank BPS

Apteki

Grybów – Apteka im. mgr W. Hodboda, Rynek 7, tel. 18 445-01-31
Grybów – Apteka Arnica S.C., Kościuszki 4/2, tel. 18 445-23-46
Grybów – Apteka Panaceum, S.J., Grunwaldzka 6, tel. 18 445-04-00
Grybów – Apteka Prywatna Adma, Maria Krok, Grunwaldzka 36, tel. 18 445-01-88
Florynka – Punkt apteczny, Danuta Koszyk, Florynka 254, tel. 18 447-15-25
Krużłowa Wyżna – Punkt apteczny „ADMA”, Krużłowa Wyżna 181 tel. 18 206-34-40
Ptaszkowa – Apteka, Maciej Krok, Ptaszkowa 633, tel. 18 445-52-91
Stróże – Apteka, Agnieszka Kamińska-Czajka, Stróże 585, tel. 18 444-42-07
Stróże – Punkt apteczny Arnica, Maciej Krok, Stróże, tel. 18 548-35-14, 445-02-25

Przychodnie lekarskie

Grybów – NZOZ **Bomed** sp. z o.o., ul. Kościuszki 17, tel. 18 445-03-10
Grybów – NZOZ **Kromed** Centrum Medyczne, Grunwaldzka 7, 18 445-03-52
Grybów – Prywatne Gabinety Lekarskie **ADMA**, Grunwaldzka 36, 18 445- 06- 79
Cieniawa – **Kromed**, Przychodnia Lekarska, Cieniawa, tel. 18 445-40-90
Florynka – **Bomed** NZOZ, Florynka 49, tel. 18 447-16-26
Krużłowa Wyżna – NZOZ Lekarz Rodzinny, Krużłowa Wyżna 1, tel. 18 445-19-78
Ptaszkowa – **Ośrodek Zdrowia** w Ptaszkowej, Ptaszkowa 633, 18 445-17-25
Stróże – NZOZ **Lekarz Rodzinny**, Stróże 360, tel. 18 445-18-24
Stróże – **Kromed**, Przychodnia Lekarska, Stróże 270, tel. 18 445-43-31

Poczta

Grybów Urząd Pocztowy, Kościuszki 8, tel. 18 445-02-86

Policja

Komisariat Policji, Grybów, Jakubowskiego 9, tel. 18 445-03-77

Stacje benzynowe

Grybów – Eko Grupa Sp. z o.o., Grybów, Kościuszki 2, tel. 18 445-04-44
Biała Niżna – Wac-Woj., Sośnie Dolne 18, tel. 18 548-36-65
Biała Niżna – Henryk Kłapacz, Biała Niżna 379, tel. 18 548-15-50
Florynka – Wac-Woj., Sośnie Dolne 18, tel. 18 447-14-28
Krużłowa Niżna – Leonarda Fyda Krużłowa Niżna 185, tel. 18 447-31-38
Ptaszkowa – Benz-Pal, tel. (018) 445-58-76

GMINA GRYBÓW

ZIEMIA GRYBOWSKA

Przewodnik po Okrężnym Szlaku Rowerowym

ISBN 978-83-64883-09-5

Appen Karpaty

Multimedialna Agencja Wydawnicza

05-806 Komorów

www.appen.pl

listopad 2017

tekst: Sławomir Kubisa,

zdjęcia: Sławomir Kubisa, Szymon Kubisa, Urząd Gminy Grybów

mapy: Appen Karpaty

Szlak oraz promująca go publikacja powstały w ramach Projektu pn.

Utworzenie strefy aktywnego wypoczynku w gminie Grybów przez budowę tras turystycznych

dofinansowanego z RPOWM na lata 2014-2020
w ramach 6 Osi priorytetowej Dziedzictwo regionalne,
Działanie 6.1 Rozwój dziedzictwa kulturowego i naturalnego,
Poddziałanie 6.1.4 Lokalne trasy turystyczne - SPR

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Rozwoju Regionalnego

interaktywna mapa
turystyczna oraz aplikacja
GPS
Okrężnego Szlaku
Rowerowego
Ziemia Grybowska

Zeskanuj kod QR
aby otworzyć na
telefonie lub tablecie